

**КОМОРА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ЗА ПРИВАТНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ**

**СТРАТЕГИЈА
ЗА РАЗВОЈ НА ПРИВАТНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ
ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Скопје, 2016

ПРЕДГОВОР

СОДРЖИНА

Листа на кратенки

1. ВОВЕД
2. ВИЗИЈА
3. МИСИЈА
4. ПРИНЦИПИ
5. АКТУЕЛНА НОРМАТИВНА РАМКА
6. ВРЕМЕНСКА РАМКА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА СТРАТЕГИЈАТА
7. РЕЗУЛТАТИ ОД ИСТРАЖУВАЊЕТО
8. ОПШТИ ЦЕЛИ
9. СТРАТЕГИСКИ ЦЕЛИ
 - 9.1. Професионализација
 - 9.1.1. Надградување на нормативната рамка како предуслов за натамошна професионализација;
 - 9.1.2. Квалитет на услугата и работењето;
 - 9.1.3. Континуирана обука;
 - 9.2. Обезбедување квалитетна работна сила
 - 9.2.1. Насочување на постоечката работна сила на пазарот на труд во секторот приватно обезбедување,
 - 9.2.2. Привлекување на интерес за вршење на дејноста приватно обезбедување,
 - 9.2.3. Образовни-студиски програми;
 - 9.3. Јавно-приватно партнерство
 - 9.3.1. Унапредување на соработката меѓу Министерството за внатрешни работи и Комората на Република Македонија за приватно обезбедување;
 - 9.3.2. Размена на позитивни практики;
 - 9.4. Обезбедување на критична инфраструктура
 - 9.4.1. Предуслови за нормативно уредување;
 - 9.4.2. Специјализирана обука за обезбедување на критична инфраструктура;
 - 9.5. Градење доверба со заедницата
 - 9.5.1. Транспарентност;
 - 9.5.2. Односи со јавност;
 - 9.5.3. Градење доверба;
 - 9.5.4. Општествена одговорност;
10. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА СТРАТЕГИЈАТА
11. ИНСТИТУЦИОНАЛНА ПОДДРШКА И МОНИТОРИНГ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА СТРАТЕГИЈАТА
12. АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА СТРАТЕГИЈАТА ЗА РАЗВОЈ НА ПРИВАТНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ

ПРЕДГОВОР

Дејноста приватно обезбедување во Република Македонија во изминатиот период достигна значителен успех. Вршителите на дејноста, правните лица кои нудат услуги на приватно обезбедување и правните лица кои имаат сопствено обезбедување соработуваат, се усогласуваат во практиките, се надополнуваат во ставовите и заеднички ја градат патеката на натамошниот развој на дејноста приватно обезбедување во Македонија.

Соработката и меѓусебната координација е евидентна во релациите со институциите на системот. Пред Министерството за внатрешни работи Комората на РМ за приватно обезбедување ја етаблира својата партнерска позиција како претставник на дејноста. За други релевантни чинители во државниот апарат Комората претставува компетентен, почитуван соговорник и кредибилен репрезент на дејноста приватно обезбедување.

Воедно, академската јавност ја надополнува сликата на професионално и стручно функционирање на дејноста, обезбедувајќи прилив на современа, теоретска мисла и евентуален коректив на практиката од позиција на науката.

Сепак, во пресликувањето на остварениот прогрес одговорно е да се укаже на присутни неусогласености, односно потреби од промени. Дејноста е динамична, промените треба да се третираат како тенденција за поголем успех и амбиција за усовршување. Дотолку повеќе што во современите услови на живеење сите сме соочени со нови можности и закани, следени од молскавичен развој на технологијата.

Во тој смисол, вршителите на дејноста ја препознаат потребата од стратегиско планирање како императив за натамошно функционирање. Квалитетната, успешна иднина која се базира на сегашната поставеност на дејноста, реално ќе зависи од процесите кои се спроведуваат на патот кон иднината. Така, овој документ претставува плод на заеднички ставови, амбиции и тенденции на вршителите на дејност. Водени од потребите на граѓаните како крајни клиенти, со оправдување на довербата која е пренесена со постоечките јавни овластувања, дејноста приватно обезбедување го продолжува трендот на унапредување и професионализација.

Стратегијата за развој на приватното обезбедување има основна цел да придонесе за натамошен развој на дејноста приватно обезбедување во Република Македонија. Сепак, како крајни корисници може да се препознаат и претставници од сродни дејности или дури вршители на дејноста од земји кои се во компатибилна фаза на развој.

Во оваа прилика, со должно почитување благодариме на експертите од научно-стручната јавност, претставниците од Министерството за внатрешни работи, Министерството за одбрана, претставниците од медиумите и сите други кои во процесот на изработка на Стратегијата обезбедија стручен придонес за квалитетен краен резултат.

За крај, треба да се истакне дека оваа фаза е всушност нов почеток, стартна позиција за остварување на натамошен развој на дејноста приватно обезбедување, која треба да обезбеди баланс на потребите на сите чинители: вршителите на дејноста приватно обезбедување, корисниците и државата.

Претседател
Верица Милеска Стефановска

Листа на кратенки

ЕУ	Европска Унија
РМ	Република Македонија
ЗОЛИ	Закон за обезбедување на лица и имот
ЗПО	Закон за приватно обезбедување
ЈРМ	Закон за јавен ред и мир
ЗКП	Закон за кривична постапка
Комора	Комора на Република Македонија за приватно обезбедување
КОЕСС	Конфедерација на европски услуги на приватно обезбедување (CoESS, Confederation of European Security Services)
Влада	Влада на Република Македонија
МВР	Министерство за внатрешни работи
МО	Министерство за одбрана
ДЗС	Државен завод за статистика
ЦР	Централен Регистар на Република Македонија
УЈП	Управа за јавни приходи на Република Македонија

1. ВОВЕД

Приватното обезбедување во последнава деценија функционира во комплексно опкружување. Од една страна дејноста се соочува со предизвици на технолошки напредок и динамичен финансиски контекст, од друга страна, присутна е континуирана тенденција за остварување проактивна координација со различни индустрии а се препознава и евидентна заложба за квалитетна соработка меѓу јавниот и приватниот сектор. Дополнително, новите фактори на ризици, актуелните глобални политички состојби и аспирациите на Република Македонија кон европската и евроатланската заедница создаваат изменета парадигма на егзистирање.

Во наведениот дискурс, секторот приватно обезбедување во Република Македонија ги вложува сите расположиви капацитети во насока на натамошен развој во домен на професионалноста и стручноста. За потребите на унапредувањето на дејноста постојано се консултираат експерти, се вмрежуваат знаења и практики и се создаваат квалитетни вредности во функционирањето. Во такви услови и состојби на функционирање, Комората на Република Македонија за приватно обезбедување иницираше изготвување на Стратегија за развој на приватното обезбедување во Република Македонија како логичен продолжеток или континуитет на развој на дејноста.

Документот кој е пред Вас ги отсликува потребите и амбициите на дејноста базирани на основните ставови за гаранција на приватната безбедност на граѓаните и интересите на општеството во целина. Во таа насока, Стратегијата се однесува на период од пет години, започнувајќи од 2016 година, завршувајќи со 2020 година. Активностите за првите три години се прецизно испланирани а за периодот кој следи се генерално определени. Со оглед на динамиката и интензивните трендови на промени во индустријата приватно обезбедување, но и во глобалното живеење и работење, прецизните активности за периодот 2019-2020 ќе бидат утврдени во текот на 2018 година, откако ќе се спроведе ревизија и анализа на дотогаш постигнатото.

Содржински, Стратегијата за развој на приватното обезбедување во Република Македонија зазема позиции карактеристични за документ на професијата и за прв пат во Македонија дефинира визија и мисија на дејноста приватно обезбедување.

Во однос на стратегиските цели, при изработка на овој документ се заклучи дека почнувајќи со претставување на состојбата во однос на конкретната цел, аргументирајќи со компаративни искуства и крајно со прикажување на стратегиски насоки и мерки, најефикасно ќе се опфати и претстави поединечно секоја стратегиска цел и ќе се обезбеди ефективен трансфер кај крајните рецепиенти односно корисници.

Значаен дел од оваа Стратегија претставува научно-стручното истражување кое беше спроведено во периодот декември 2015 - март 2016 кај вршителите на дејноста, но и кај други релевантни сегменти од функционирањето на приватното обезбедување. Веруваме дека резултатите од наведеното истражување ќе бидат предмет на интерес на бројни чинители во областа на приватното обезбедување.

Стратегија за развој на приватното обезбедување во Република Македонија како документ од суштинско значење за дејноста приватно обезбедување, се очекува дека ќе придонесе за квалитетен прогрес, гаранција за унапредување на приватното обезбедување и несомнен придонес за општата безбедност во Република Македонија.

2. ВИЗИЈА

Високо професионално и стручно вршење на дејноста приватно обезбедување. Современо, одговорно и ефикасно функционирање, со цел зголемување на степен на индивидуална безбедност и придонес во безбедноста на граѓаните и нивниот имот.

Комерцијално работење со реален баланс помеѓу квалитетна понуда за корисниците на услуги и финансиската добивка за вршителите на дејност приватно обезбедување.

3. МИСИЈА

Надградба на воспоставената правно-институционална рамка за функционирање со цел изградба на оптимален модел на приватното обезбедување, како интегрален дел од безбедносниот систем на Република Македонија.

Зајакнување на превентивниот карактер на функциите на приватната безбедност. Моделирање и приспособување на приватното обезбедување кон актуелните ризици и извори на загрозување преку континуирано вложување во сопствените капацитети и унапредување во работењето.

Отвореност за комуникација и активно учество во заедницата, со цел да се придонесе за внатрешната безбедност и да се воспостават повисоки стандарди на работење и живеење.

Проширување на кругот на корисници на услугите на приватното обезбедување, преку градење партнерски односи на соработка, доверба и почитување .

4. ПРИНЦИПИ

Стратегијата за развој на приватното обезбедување во Македонија во однос на основните цели, стратешките цели, стратегиските насоки, мерки и задачи ги почитува и практикува следните водечки принципи: одговорност, ефективност, одржливост, транспарентност и недискриминација.

Вршителите на дејноста приватно обезбедување, преку Комората на РМ за приватно обезбедување се одговорни пред своите вработени, корисниците на услуги и пошироката јавност. Во исто време вршителите на дејноста се директно одговорни за дефинирање на целите и задачите во смисла на интерна организација, како и за имплементирање на мерките и активностите кои ќе придонесат нивниот натамошен развој, мониторинг и евалуација. Во извесни сегменти во делот на имплементација на конкретни стратегиски цели одговорност треба да преземе и системот на централната, односно локалната власт.

Во развој на приватното обезбедување во Македонија клучно е обезбедување на сеопфатна координација на дефинираните активности и утврдување на ефективен систем на имплементација.

Гаранција за одржливоста на планираните активности за развој на приватното обезбедување во Македонија ќе се постигне преку соодветна распределба на материјални и интелектуални капацитети (финансиски и човечки ресурси) во однос на спроведување на акцискиот план.

Активностите кои се однесуваат на спроведување на стратегиските мерки и насоки ќе бидат споделувани меѓу чинителите, како и достапни за професионалната, стручна и општа јавност.

Спроведувањето на Стратегијата за развој на приватното обезбедување во Македонија ќе се врши со почитување на правото на недискриминација. Особено ќе се има во вид исклучувањето на директна или индиректна дискриминација врз основа на пол, раса, боја на кожа, род, припадност на маргинализирана група, етничка припадност, јазик, државјанство, социјално потекло, религија, верско или друг вид уверувања, образование, политичка припадност, личен или општествен статус, ментална или телесна попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба или друга законски предвидена основа.

5. АКТУЕЛНА НОРМАТИВНА РАМКА

Целите и активностите во оваа Стратегија се засновани, пред се, врз следните закони и подзаконски акти кои ја претставуваат нормативна рамка за оваа дејност:

- Закон за приватно обезбедување (Службен весник на РМ, бр.166/12, 166/2012, 164/2013, 148/2015, 193/2015 и 55/2016);
- Закон за оружјето (Службен весник на РМ, бр.7/2005; 47/2006; 42/2007; 86/2008; 72/2010; 158/2011; 119/2013; 138/2013; 164/2013; 152/2015; 193/2015 и 55/2016);
- Законот за спречување на насилство и недостојно однесување на спортски натпревари (Службен весник на РМ, бр. 89/2004; 142/2008; 135/2011; 27/2014 и 154/2015);
- Законот за заштита на личните податоци (Службен весник на РМ, бр. 7/2005, 103/2008, 124/2008, 124/2010, 135/2011, 43/2014, 153/2015 и 99/2016);
- Подзаконски акти за операционализација на одредби од Законот за приватно обезбедување:
 - o МВР, Правилник за формата и содржината на образецот на барањето за издавање дозвола за приватно обезбедување и формата и содржината на образецот на дозволата за приватно обезбедување (Службен весник на РМ, бр. 49/2013),
 - o МВР, Правилник за формата и содржината на образецот на барањето за донесување на решение заради неиздавање на дозвола, односно недонесување на решение за одбивање на барањето за издавање на дозвола за приватно обезбедување (Службен весник на РМ, бр. 49/2013),
 - o МВР, Правилник за формата и содржината на обрасците на легитимациите за приватно обезбедување, начинот на нивното издавање и употреба (Службен весник на РМ, бр. 56/2013),
 - o МВР, Правилник за содржината на програмите и начинот на оспособувањето на физичките лица за физичко и техничко обезбедување, полагањето на стручните испити, формата и содржината на образецот на барањето за издавање на лиценца за приватно обезбедување и формата и содржината на обрасците на лиценците за приватно обезбедување (Службен весник на РМ, бр. 79/2013),
 - o МВР, Упатство за начинот на примена на средствата за присилба (Службен весник на РМ, бр. 86/2013),
 - o МВР, Правилник за начинот на вршење на транспорт и пренос на пари и други вредносни пратки (Службен весник на РМ, бр. 89/2013),
 - o МВР, Правилник за видовите и типовите на огнено оружје и другите средства за присилба за потребите на правните лица кои вршат приватно обезбедување, бројот на часови за оспособување за гаѓање со огнено оружје и формата и содржината на налогот за носење на оружје (Службен весник на РМ, бр. 89/2013),
 - o МВР, Правилник за формата и содржината на обрасците на потврдите за успешно завршена дресура на дресирано куче, успешно завршено обука за употреба на дресирано куче, извршена проверка на нивото на работната способност на дресирано куче набавено од странство и за проверка на работната способност на дресирано куче кое врши работи на приватно обезбедување (Службен весник на РМ, бр. 96/2013),
 - o Влада на РМ, Одлука за определување на правни лица кои се должни да имаат приватно обезбедување (Службен весник на РМ, бр. 106/2013),
 - o МВР, Правилник за критериумите во однос на просторните услови и материјално-техничката и информатичката опрема на просториите за

- полагање на стручните испити за физичко и техничко обезбедување (Службен весник на РМ, бр. 137/2014),
- МВР, Правилник за начинот на бодување на одговорите на прашањата од стручните испити за физичко и техничко обезбедување (Службен весник на РМ, бр. 145/2014),
 - Комора на РМ за обезбедување на лица и имот, Статут на Комората на Република Македонија за обезбедување на лица и имот, (Службен весник на РМ, бр. 37/2011);
 - Други акти, пред се, подзаконски акти, кои го уредуваат работењето на финансиски институции, банки, менувачници, штедилници, лотарија, игри на среќа, казина, автомат клубови, обложувалници и сл. во делот на физичко односно техничко обезбедување.

Приватното обезбедување како дејност со посебен закон (*lex specialis*) и тоа како дејност обезбедување на лица и имот, во Република Македонија за прв пат е законски регулирана во декември 1999 год, со **Законот за обезбедување на лица и имот** (Службен весник на РМ, бр. 80/99). Овој акт ги пропиша основните услови односно критериуми за вршење обезбедување на лица и имот и тоа за правните лица кои вршат дејност обезбедување на лица и имот и за работниците за обезбедување. Воедно, со овој Закон државата направи значителен чекор напред во смисла на делегирање на дел од своите јавни надлежности на новооснованиот субјект - Комора на Република Македонија за обезбедување на лица и имот, пренесувајќи ги обврските за: организирање на полагање на стручен испит за приватно обезбедување, издавање на лиценца за работа за физички лица и легитимации за правни лица и водење евиденции.

Во 2007 и во 2011 година, Законот за обезбедување на лица и имот беше предмет на измени и дополнувања (објавени во Службен весник бр. 66/07 и бр. 51/11) при што беа востановени повисоки критериуми за вршителите на дејност и беше усогласено вршењето на дејноста со останатата релевантна законска регулатива во државата.

Во декември 2012 година, Собранието на РМ донесе нов **Закон за приватно обезбедување** (Службен весник на РМ, бр.166/12), со кој беше најпрвин направено термилошко усогласување на називот на дејноста- од обезбедување на лица и имот во приватно обезбедување, во насока на суштинска дистинкција помеѓу обезбедувањето што е во надлежност на органите на државната управа од обезбедувањето што го вршат правните лица во вид на услуги, односно за сопствени потреби. Воедно, направено е: прецизно разграничување на видовите на обезбедување: за услуги и за сопствени потреби како и разграничување на начините на вршење обезбедување: физичко и техничко приватно обезбедување. Соодветно со претходнонаведеното, утврден е и нов вид на лиценца, односно легитимација за техничко обезбедување. Законот за приватно обезбедување е рестриktivен во однос на набавката на оружје кај правните лица кои вршат приватно обезбедување, на начин што се воведува ограничување на максималниот број на парчиња оружје кои може да ги поседува правно лице кое врши приватно обезбедување (не повеќе од една половина од вкупниот број на вработени работници за приватно обезбедување). Натаму, за прв пат се утврдуваат критериуми за формирање на центар за обезбедување и надзор, за вршење обезбедување на транспорт и пренос на пари и други вредносни пратки. Законот за приватно обезбедување детално ги разработува овластувањата на работниците за приватно обезбедување, особено во насока на суштинско и термилошко усогласување со одредбите од Законот за кривичната постапка. Покрај другото, со Законот се дефинира и начинот на вршење надзор над работењето на правните лица и Комората. Дополнително, донесен е и Правилникот за содржината на програмите и начинот на оспособувањето на физичките лица за физичко и техничко обезбедување, полагањето на стручните испити, формата и содржината на образецот на

барањето за издавање на лиценца за приватно обезбедување и формата и содржината на обрасците на лиценците за приватно обезбедување, со кој се зголемува бројот на часови за задолжително оспособување за полагање стручен испит за добивање лиценца и се воведуваат нови предмети, произлезени од потребите на дејноста, безбедноста и општиот интерес. Покрај горенаведениот правилник, во 2013 год. се донесени и другите предвидени подзаконски акти, т.е. вкупно седум правилници и едно упатство, како што е и погоре наведено.

Во 2013 год. исто така, направени се измени и дополнувања на ЗПО (Службен весник на РМ, бр.164/13) во правец на воведување електронско полагање на теоретскиот дел од стручниот испит за приватно обезбедување, по што следеше донесување на три подзаконски акти.

Во 2015 год. ЗПО на двапати беше менуван (Службен весник на РМ, бр.148/15 и бр. 193/15) заради негово усогласување со Законот за општа управна постапка и Законот за прекршоци. Дополнително, со истата аргументација во 2016 година се извршени измени и дополнувања објавени во Службен весник на РМ, бр. 55/16 според кои Министерството за внатрешни работи по службена должност ќе ја обезбедува неопходната документација за издавање на дозвола за работа за вршење приватно обезбедување.

Освен Законот за приватно обезбедување како *lex specialis* со соодветната подзаконска регулатива, нормативната рамка за дејствување на вршителите на приватното обезбедување, како што е нагласено претходно, ја сочинуваат и други закони односно акти кои регулираат одредени прашања поврзани со вршењето на дејноста приватно обезбедување. Во таа насока:

- **Законот за оружјето** за потребите на вршителите на приватно обезбедување, за правните лица кои нудат услуги на приватно обезбедување, како и за правните лица кои вршат обезбедување за сопствени потреби ги уредува условите за набавување, поседување, носење, чување на оружје, давање на користење на работници итн. Постојните решенија функционираат во практика, но поради извесни процедури пред надлежните органи, предизвикуваат неефикасност или усложнување на работењето на вршителите на дејноста приватно обезбедување, па потребна е нивна ревизија.
- **Законот за спречување на насилство и недостојно однесување на спортски натпревари** ги уредува прашањата што се однесуваат на насилството и недостојното однесување на спортските натпревари, мерките за нивно спречување заради безбедност на гледачите, натпреварувачите и другите учесници во спортските натпревари, како и обврските на организаторите и овластувањата на надлежните органи за спроведување на тие мерки. Постојното решение на Законот пропишува обврска за организаторот на спортскиот натпревар „да основа редарска служба која ќе ги врши работите на физичко обезбедување“, што исто така претставува основа за ревизија и усогласување со стандардите во становени во ЗПО.
- **Законот за заштита на личните податоци**, во однос на вршењето на приватно обезбедување ја уредува обработка на личните податоци, што претставува дел од секојдневното работење, со оглед на овластувањата на работниците за приватно обезбедување за легитимирање. Одредбите на овој Закон се применуваат и на обработката на личните податоци преку вршење на видео надзор. Правилникот за содржината и формата на актот за начинот на вршење на видео надзор, како подзаконски акт кој произлегува од Законот за заштита на личните податоци претставува дел во кој е лоцирана потреба од измени и дополнување, поради неусогласеност на актот со Законот за приватно обезбедување во делот каде Дирекцијата за заштита на лични податоци издава одобрение за вршење видео надзор на правно лице за кое според конкретниот Правилник нема

обврска да утврди исполнетост на условите за работа пропишани со Законот за приватно обезбедување, со што е оставена е можност да издаде одобрение за вршење видео надзор од страна на правно лице кое нема добиено дозвола од МВР за вршење приватно обезбедување.

- *Други акти* кои го уредуваат работењето на финансиски институции, банки, игри на среќа, казина, и други во делот на физичко односно техничко обезбедување; на пример Правилник за технички, технолошки и просторни услови, приредување на игри на среќа и забавни игри и стручна оспособеност на лицата ангажирани во изведувањето на игри на среќа. Вршителите на дејноста приватно обезбедување иницираат потреба од интервенцијата во соодветната регулатива заради пропишување обврски за организирање на приватно обезбедување во субјекти како што се финансиски институции, банки, менувачници, штедилници, лотарија, игри на среќа, казина, автомат клубови, обложувалници.

6. ВРЕМЕНСКА РАМКА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА СТРАТЕГИЈАТА

Целите на Стратегијата ќе се реализираат во пет годишен период од 2016 година до крајот на 2020 година. Спроведување на специфичните мерки ќе биде овозможено преку усвојување на Акционен план од страна на Комората, во кој детално се предвидени активностите за периодот 2016-2018 година, додека пак, активностите за периодот 2018-2020 година ќе бидат детално разгледани по оценување на претходно спроведените активности.

7. РЕЗУЛТАТИ ОД ИСТРАЖУВАЊЕТО

За потребите на Стратегијата за развој на приватното обезбедување, од страна на работниот тим беше изработено истражување. Предмет на истражувањето беа условите во кои се врши приватното обезбедување, потенцијал за развој на приватното обезбедување, како и идните предизвици пред вршителите на дејноста.

Основна цел на истражувањето беше преку прибирање на објективни, целосни, проверливи и прецизни искуствени податоци да се добијат сознанија за тенденции и/или потреби за унапредување, потенцијал за развој и идни предизвици на секторот приватно обезбедување во Република Македонија. Во тој контекст, истражувањето имаше две задачи па од тука беше концепирано и во две фази. Првенствено, во правец на обезбедување основни статистички податоци од релевантни државни институции. И последователно, како апликативно истражување преку организирање фокус групи, кои обезбедија податоци од вршителите на приватно обезбедување: менаџерски и оперативен кадар. Дополнително, апликативното истражување примени нестандардизирани интервјуа и креирани прашалници како метод на собирање на податоците.

Статистички податоци

Статистичките податоци за дејноста приватно обезбедување се обезбедени од Државниот Завод за Статистика, Централниот Регистар на Република Македонија, Управата за јавни приходи, Министерството за внатрешни работи и евиденциите на Комората на Република Македонија за приватно обезбедување.

Првенствено се обезбедија и обработија официјалните податоци добиени од Државен Завод за Статистика, заради утврдување во кој сектор според Националната класификација на дејностите-НКД Рев. 2 спаѓа дејноста приватно обезбедување. Во тој контекст утврдено е дека дејноста приватно обезбедување спаѓа во секторот Л-административни и помошни услужни дејности, со шифра на дејност 80 односно Заштитни и истражни дејности. Именувани се три подшифри и тоа: 80.10 - Дејности на приватна заштита, 80.20 - Услуги за заштита со помош на сигурносни системи и 80.30 - Истражни дејности.

Врз основа на податоци од Централен Регистар пресметана е вкупна бројка на активни деловни субјекти во дејноста за приватното обезбедување, именувана како заштитни и истражни дејности. Ваквата бројка е прикажана во однос на вкупниот број на субјекти во секторот административни и помошни услужни дејности.

Во насока на утврдување на бројот на правни лица кои се стекнале со дозвола за работа, издадена од МВР, за потребите на Стратегијата утврден е бројот и видот на издадени и одземени дозволи за работа за приватно обезбедување 2001- мај 2016, прикажан во табела 1. Од вкупно 203 дозволи кои ги издало МВР до денес одземени се 52 (по разни основи), што значи дека важечки дозволи за приватно обезбедување во вид на давање на услуги за физичко обезбедување или популарно наречени агенции за приватно обезбедување се 151.

Состојбите кај правните лица кои вршат приватно обезбедување за сопствени потреби во релациите издадени-одземени дозволи за работа е слична како и кај оние кои даваат услуги. Имено, од 155 издадени дозволи за приватно обезбедување за сопствени потреби, 24 дозволи се одземени, така што важечки се вкупно 131 дозвола. Кај правните лица кои вршат услуги на техничко обезбедување состојбите се значително поинакви, со оглед дека за оваа дејност обезбедување на дозвола за работа се пропишува со Законот за приватно обезбедување. Па така, за приватно обезбедување

во вид на давање на услуги за техничко обезбедување МВР до денес има издадено вкупно 47 дозволи, а првата дозвола е издадена во декември 2013 година.

Табела 1: Број на издадени и одземени дозволи за работа за приватно обезбедување

	Издадена	Одземена
Дозвола за приватно обезбедување во вид на давање на услуги за физичко обезбедување	203	52
Дозвола за приватно обезбедување во вид на давање на услуги за техничко обезбедување	47	/
Дозвола за приватно обезбедување за сопствени потреби	155	24

Видно во табела 2, од вкупно 70 139 активни деловни субјекти според бројот на вработени за 2015 година, во секторот административни и помошни услужни дејности евидентирани се 1.553 правни лица, од кои 112 субјекти се вршители на заштитни и истражни дејности.

Табела 2: Број на активни деловни субјекти според бројот на вработени за 2015 година

Сектори на дејност	Број на активни деловни субјекти според бројот на вработени
Вкупно	70 139
Административни и помошни услужни дејности	1 553
Заштитни и истражни дејности	112

Податоците кои ги обработува Централен Регистар на Република Македонија врз основа на поднесени завршни сметки на правните лица, во однос на дејноста приватно обезбедување обезбедуваат сознанија за: вкупен бројот на субјекти кои работат во дејноста, издвоени во три шифри на дејности; број на вработени во правните лица; но и податоци од економска природа, во смисол на: просечна месечна нето односно бруто плата; финансиско работење на правните лица.

Табела 3: Податоци од Централен Регистар на Република Македонија - за 2015 година

ДЕЈНОСТ	број на субјекти	број на вработени	просечна бруто плата	просечна нето плата	субјекти кои работат со добивка	субјекти кои работат со 0	субјекти кои работат со загуба
80.10 - Дејности на приватна заштита	64	2171	18.503,00	12.217,00	47	7	10
80.20 - Услуги за заштита со помош на сигурносни системи	38	1134	24.025,00	17.085,00	31	0	7
80.30 - Истражни дејности	10	82	14.502,00	9.607,00	6	0	4
ВКУПНО	112	3387	19.010,00	12.970,00	84	7	21

Како што е прикажано во табела 3, во вкупната бројка на 112 субјекти кои вршат дејност приватно обезбедување, во дејности на приватна заштита евидентирани се 64 субјекти, во кои се вработени 2171 лице, со дејноста Услуги за заштита со помош на сигурносни системи се занимаваат 38 субјекти, каде се вработени 1134 работници, а истражни дејности вршат 10 правни лица, кои вработуваат 82 лица.

Во вкупно 112 субјекти кои вршат дејности на приватно обезбедување, вработени се вкупно 3387 лица.

Износот на просечна бруто, како и нето плата која се исплатувала во 2015 година е највисок во дејноста Услуги за заштита со помош на сигурносни системи и изнесува бруто 24.025,00 денари, односно нето 17.085,00 денари. Во Дејности на приватна заштита бруто платата изнесува 18.503,00 денари, односно нето платата 12.217,00 денари. Правните лица кои вршат истражни дејности во 2015 година исплатувале просечна бруто плата во износ од 14.502,00 денари, односно нето плата во износ од 9.607,00 денари. Исплатите на овие правни лица за 2015 година по однос на трите даночни линии (данок на добивка, персонален данок на доход и данок на додадена вредност) и надоместоци за пензиско, здравствено осигурување и вработување, се прикажани во табела 4.

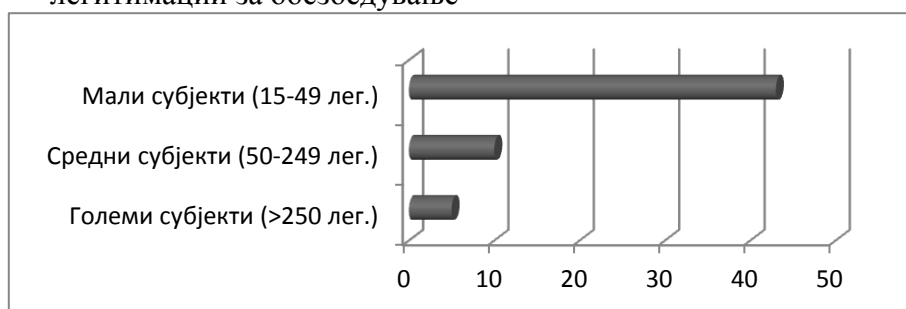
Рангирањето на правните лица врз основа на економското работење покажува дека од 112 субјекти 84 субјекти работеле со добивка, 7 субјекти работеле без добивка односно загуба, а 21 субјекти работеле со загуба.

Табела 4: Податоци на исплати на правни лица за даноци и придонеси за социјално осигурување за 2015 година

<i>* износите се прикажани во илјади денари</i>						
шифра на дејност	ПИОМ	здравство	вработување	данок на добивка	персонален данок на доход	данок на додадена вредност
80.10	80,303	34,795	5,354	11,517	81,002	19,462
80.20	51,5	22,316	3,434	891	90,246	13,77
80.30	2,413	1,046	161	55	2,701	1,011
<i>ВКУПНО</i>	<i>83,231</i>	<i>58,157</i>	<i>8,949</i>	<i>12,463</i>	<i>173,949</i>	<i>21,850</i>

Податоците од евиденциите на Комората на Република Македонија за приватно обезбедување за издадени односно поништени легитимации, се земени како основ за класификација на субјектите кои вршат приватно обезбедување според големината, врз основа на критериумите за класификација утврдени во Законот за трговски друштва. Така, тргнувајќи од условот на ЗПО правните лица да имаат најмалку 15 работници со легитимации, евиденциите на Комората издвојуваат вкупно 58 правни лица кои вршат приватно обезбедување согласно одредбите на ЗПО. Вкупната бројка на вршители на приватно обезбедување ја комплетираат: 5 Големи субјекти со повеќе од 250 легитимации, 10 Средни субјекти со 50-249 легитимации, 43 Мали субјекти со 15-49 легитимации.

Графикон 1: Класификација на правни лица според големината, врз основ на број на легитимации за обезбедување

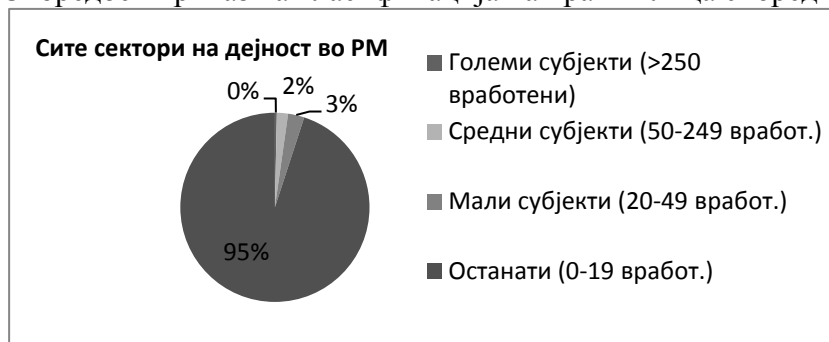
Дополнително, класификација на правни лица според големината на ниво на сектор е споредена со генералната класификација на активни деловни субјекти во

Македонија, која врз основа на бројот на вработени ја изготвува Државниот завод за статистика. Резултатот покажува дека целосно во сите сектори на дејности во РМ само 0,33 % од правните лица се од категоријата големи, а во секторот приватно обезбедување 8,62 % се големи деловни субјекти. Кај средните деловни субјекти се забележува уште позначителна разлика, така што наспроти 1,91% средни правни лица од вкупниот број, во секторот приватно обезбедување средни субјекти се 17,24%. Кај малите субјекти, неопходно е да се објасни дека при споредувањето поради фактот што ДЗС има издвоено 2 подкатегории (правни лица со 10-19 вработени и 20-49 вработени) анализите беа соочени со технички проблем на неможност на издвојување на категорија на правни лица кои имаат 15-19 вработени. Потребата од ваква категорија произлегува од законскиот услов пропишан за правните лица кои вршат приватно обезбедување да имаат најмалку 15 вработени. Во ваквите состојби, при анализите земена е во вид само категоријата на правни лица со 20-49 вработени, така што и кај податоците само за секторот приватно обезбедување е извршено соодветното категоризирање. Така анализите покажуваат дека на ниво на РМ бројот на мали субјекти, со 20-49 вработени претставува 2,78% од вкупниот број на активни деловни субјекти, а во дејноста приватно обезбедување малите субјекти се застапени со 46,55%.

Табела 5: Споредбен приказ на класификација на правни лица според големината

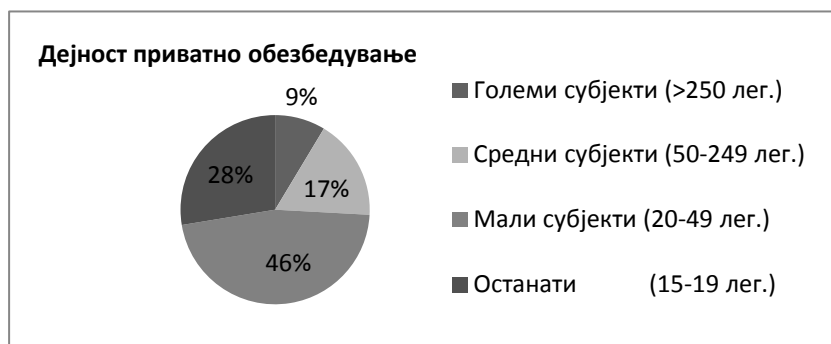
Активни деловни субјекти	ВКУПНО	Останати ¹	Мали субјекти ² (20-49 вработени)		Средни субјекти (50-249 вработени)		Големи субјекти (>250 вработени)	
			Број	%	Број	%	Број	%
Сите сектори на дејност	70.139	66.622	1.947	2,78%	1.339	1,91%	231	0,33%
Дејност приватно обезбедување	58	16	27	46,55%	10	17,24%	5	8,62%

Графикон 2: Споредбен приказ на класификација на правни лица според големината

¹ Во оваа категорија од вкупниот број на правни субјекти од евиденциите на ДЗС издвоени се правните субјекти од 3 категории: со 0 вработени, 1-9 вработени и 10-19 вработени. Кај правните субјекти од дејноста приватно обезбедување издвоени се правните лица со 15-19 легитимации.

² Бројот на мали субјекти врз основа на податоците на ДЗС опфаќа 2 под-категории: 10-19 и 20-49 вработени. Категоријата 10-19 не е земена во вид од причина што нема можност за утврдување на бројот на субјекти со 15-19 вработени, кој е реално потребен за споредувањето, поради законскиот услов за правните лица кои вршат приватно обезбедување да имаат најмалку 15 работници за приватно обезбедување.

Огненото оружје кое го поседуваат правните лица кои вршат приватно обезбедување претставува тема од интерес како за стручната јавност, така и за граѓаните, заради што Комората обезбеди официјални податоци од МВР како надлежен државен орган, кој издава дозволи за набавка и носење и поседување на оружје од страна на правните лица. Во тој смисол кај правните лица кои вршат приватно обезбедување (даваат услуги на приватно обезбедување и вршат приватно обезбедување за сопствени потреби) има вкупно 2.248 парчиња оружје од кои 1471 се издадени за потребите на правни лица кои вршат приватно обезбедување за сопствени потреби, 725 се издадени за потребите на правни лица кои вршат услуги на приватно обезбедување, популарно наречени агенции за обезбедување, а бројката од 52 парчиња оружје издадени во текот на 2015 година не ги издвојува посебно правните лица од двата вида на приватно обезбедување, но сепак истата покажува дека бројот на парчиња оружје е релативно мал, земајќи го во вид вкупниот број на вршители на приватно обезбедување.

Табела 7: Број на парчиња оружје кај правните лица кои вршат приватно обезбедување

година	Парчиња оружје	
	Правни лица кои вршат услуги на приватно обезбедување	Правни лица кои вршат приватно обезбедување за сопствени потреби
Вкупно до 2015	725	1471
Јан-дек. 2015	52	

Во однос на големината и карактеристиките на примерокот на кој се вршеше истражувањето, како појдовна основа е земен Законот за приватно обезбедување, така што истражувањето е спроведено кај правни лица кои вршат приватно обезбедување во вид на давање на услуги и правни лица кои вршат обезбедување за сопствени потреби, членки на Комората на Република Македонија за приватно обезбедување. На тој начин Комората цени дека податоците од спроведеното истражување обезбедија реална и сеопфатна слика за состојбите во секторот и прецизна идентификација на карактеристиките на локално и државно ниво.

Истражувањето беше спроведено во периодот декември 2015 - март 2016. Направени се интервјуа со 30 менаџери и 90 работници за приватно обезбедување. Од добиените одговори направена е системска и целосна анализа на содржината (семантичка и фреквентна), извршена е селекција и категоризација, издвоени се специфичните и репрезентативни одговори, а нецелосните се отфрлени. Крајно, податоците се групирани во посебни тематски целини, а преку процес на апстракција и конкретизација е извршен избор на клучни теми или теми од интерес, кои се прикажани подолу во текстот како истражувачки сознанија.

НАОДИ ОД СПРОВЕДЕНО ИСТРАЖУВАЊЕ

Општиот заклучок добиен при анализа на резултатите од спроведените интервјуа упатува на сознанието дека трендовите и динамиката на развој на приватното обезбедување се под непосредно влијание на значајните економски, социјални и политички промени настанати како на национално ниво, така и во глобалниот амбиент на живеење и работење. Меѓу позначајните може да се издвојат: глобалната економска криза која ја продлабочи домашна криза во економијата, правно регулирање на приватниот безбедносен сектор и реструктурирањето на политичка моќ.

Општа оценка за моменталната состојба со развојот на дејноста приватно обезбедување е оценета како правилна, соодветна и реална и добро позиционирана за прогрес. Запрашани како ја оценуваат и коментираат моменталната состојба во развојот на дејноста приватно обезбедување во Република Македонија доминантниот број на испитаници се изјасниле дека по донесување на новата законската регулатива развојот на приватното обезбедување оди во нагорна насока.

Во врска со тоа каков вид на услуги најчесто нудат на клиентите најголемиот дел од испитаниците се изјасниле дека основни услуги кои се нудат се физичко обезбедување, односно мониторинг патролно и техничкото обезбедување. Испитаниците истакнале дека транспортот на пари, исто така, претставува важна и многу профитабилна услуга која ја нудат дел од правните лица. Ваквиот одговор ги изразува ставовите на вработени кои во најголемиот дел се ангажирани во обезбедување на објекти, патролно обезбедување, мониторинг или видео надзор.

Над 95 % од испитаниците менаџери и вработени заеднички оцениле дека новата законска регулатива за приватно обезбедување е применлива одговарајќи на неколкуте поставени дилеми ,првенствено колку им се познати законите кои се однесуваат на активностите за приватно обезбедување и колку новата законска регулатива е применлива. Ваквиот генерален став на испитаниците упатува дека законодавецот имал разбирање и водел сметка за потребите на дејноста и применливоста на законското решение. Приватното обезбедување во Македонија не само што е во пораст, туку имплементацијата на законската регулатива доведе до неговата професионализација - е генералното мислење и заедничка констатација искажана во спроведените интервјуа со менаџерите.

Со цел да ги лоцираат недостатоците во регулативата, односно кои закони се во колизија со ЗПО и им создаваат потешкотии при извршување на секојдневните работни задачи и активности испитаниците наведуваат предлози за допрецизирање на одредбите кои се однесуваат на прописите за: спречување на насилство и недостојно однесување на спортски натпревари; за оружјето, за начинот на примена на средствата за присилба; начинот на вршење на транспорт и пренос на пари и други вредносни пратки; заштита на личните податоци и т.н. Дополнително, во истиот контекст ,замолени да предложат решенија за подобро функционирање, значителен број од испитаниците поединечно издвојуваат дека со овозможување на правото за првенство на минување на посебните возила за обезбедување на транспорт на пари и други вредносни пратки и возилата за патролното обезбедување може да се обезбеди побрзо ,поефикасно и безбедно извршување на задачите а со тоа ќе се влијае на зголемување на квалитетот на услугата.

Во однос финансиските примања кои ги остваруваат работниците за приватно обезбедување, истражувањето содржеше отворени дилеми заради стекнување реална слика за состојбите. Запрашани колку се задоволни од месечните примања кои ги остваруваат во правното лице во кое се вработени, дали редовно се исплаќаат финансиските обврски кон вработените, какви економски показатели остварува правното лице и сл., во своите одговори испитаниците истакнале дека висината на просечната плата во дејноста на приватното обезбедување е во рамки на просечните

примања во Република Македонија. Она што го истакнуваат сите интервјуирани како значаен факт е што правните лица редовно и навремено ги исплаќаат финансиските обврски кон вработените.

Сегментот од истражувањето кој беше фокусиран на обуката на работниците за приватно обезбедување во однос на континуирана обука резултираше со јасни сознанија. Во однос на тоа дали правното лице испраќа вработени на континуирана обука и тренинг (општа и специјална обука) и каде, над 80% од испитаниците се изјасниле дека земаат учество во општа, основна обука. Истовремено, испитаниците изразиле потреба за специјализирани обуки од области како безбедносна култура, комуникации, употреба на средства за присилба, против пожарна заштита, употреба на огнено оружје и др. Дополнително, испитаниците искажале евидентна потреба од посебна континуирана стручна обука, која ќе ги покрива актуелните трендови и ќе се овозможи континуирана професионализација при извршување на работните задачи, особено во делот на физикото обезбедување, заштита на лични податоци и техничкото обезбедување, транспорт на пари и други вредносни пратки и обезбедување на спорски натпревари и други јавни манифестации.

Важен сегмент во истражувањето е делот на соработка со МВР, особено како испитаниците ја оценуваат истата и нивните предлози таа да се унапреди. Имено, испитаниците искажале амбиент во кој соработката меѓу полицијата и работниците за приватно обезбедување е присутна, но истата може да се унапреди особено преку чести, заеднички средби, но и определни форми на стручни и професионални настани заради запознавање со сите аспекти на позитивните прописи од областа и особено заради размена на знаења и практики за овластувањата на приватното обезбедување.

Во врска со безбедносната култура истражувањето беше насочено кон утврдување на ставот на испитаниците во однос на тоа колку знаат што е безбедносна култура и на кое ниво е таа во нивните компании. Генерално, истражувањето покажа дека вршителите на приватното обезбедување, како работниците, така и раководниот кадар, се запознаени со терминот безбедносна култура, но сепак, состојбата ја оценуваат на средно ниво. Дополнително, учесниците во организираниите фокус групи изразуваат позитивен став во однос на иницирање посебни активности и проекти за унапредување на состојбата.

Со тенденција за истражување на состојбите од бизнис аспект, односно заради утврдување на состојбите за финансиско работење, должно внимание беше посветено на цената на услугата приватно обезбедување. Во тој контекст, предмет на интерес беше колку се задоволни од начинот на утврдување на најниската цена на услугата која ја нудат и што предлагаат да се зголеми цената на чинење за нивниот ангажман. Одговорите на испитаниците беа речиси истоветни, т.е. сите испитаници се изјасниле дека со пропис треба да се утврди задолжителна минималната цена на услугата приватно обезбедување. Дополнително, покрај потребата минималната цена на услугата да биде нормативно уредена, испитаниците се усогласени и во ставот истата да биде зголемена во однос на сегашното ниво, истакнувајќи дека постоечките цени на услугата приватно обезбедување се на работ на економската исплатливост на работењето.

На пазарот на приватното обезбедување, според испитаниците сеуште постои нелојална конкуренција. На интересот да се утврди дали во Македонија постојат фирми кои не се регистрирани односно работат на "црно", во најголемиот дел од интервјуата како кај менаџерите, така и кај вработените, потврдиле дека има случаи на вршење обезбедување од страна на правни лица формално регистрирани во централниот регистар за друга дејност и кои не се усогласени со одредбите од ЗПО. Воедно, испитаниците се изјасниле дека се среќаваат и извесни форми на групи од физички лица кои не дејствуваат преку правно лице, туку воглавно се ангажирани

индивидуално, како чувари на кафулиња и ноќни клубови, на спортски натпревари и други јавни манифестации и сл.

Учесниците во организираниите фокус групи пријавуваат и нелојална конкуренција во областа на техничкото обезбедување, особено при проектирање или инсталирање на опрема за техничко обезбедување од страна на правни лица кои воопшто немаат дозвола за работа од МВР за вршење техничко обезбедување.

Истражувањето недвосмислено укажува дека правните односно физичките лица кои вршат приватно обезбедување, доследно, навремено, професионално и стручно ги почитуваат прописите во однос на пропишаните формални, административни процедури пред се во однос на примената на средства за присилба и водат евиденции за извештаи, записници и службени белешки. Дополнително, правните лица кои вршат приватно обезбедување редовно спроведуваат контролно гаѓање, согласно одредбите од ЗПО, како и интерни програми за ракување и гаѓање со огнено оружје. Наведените одговори се добиени врз основа на исказите на испитаниците запрашани дали и колку се води евиденција на нападите / кражби - бројот на успешни и неуспешни, примена на овластувања и кој ја води таа евиденција, дали секогаш по примена на оластувањата и средствата за присилба работникот изготвува службена белешка и дали правното лице спроведува редовно годишно контролно гаѓање.

Во текот на истражувањето испитаниците беа соочени со теми иницирани од актуелните состојби на тероризам, радикални групирања и сл. Имено на поставеното прашање за тоа колку приватното обезбедување може да придонесе за препознавање на радикалните индикатори кои водат кон екстремизмот и тероризмот и истите податоци да се споделуваат со МВР, од страна на испитаниците се генерираше речиси идентичен позитивен одговор. Тие сметаат дека преку нивното секојдневно работење може да придонесат за препознавање на радикалните индикатори кои водат кон екстремизам и тероризам, исто така сметаат дека истите податоци треба да се споделуваат со МВР.

Анализирајќи ги сумарно одговорите на испитаниците дадени во предметното истражување, од спроведените интервјуа со работниците/менаџерите за приватно обезбедување и од организираниите фокус групи, може да се констатира дека вршителите на приватно обезбедување во Македонија се соочуваат со следните предизвици: ниски и нерегулирани цени на услуги; недостаток на критериуми за утврдување на квалитет на услугата приватно обезбедување; соодветна и редовна контрола од страна на надлежните органи; проширување на надлежностите на Комората во однос на јавните исправи и недостаток на координација меѓу различни државни органи и тела кои во своето работење имаат извесни ингеренции во однос на вршењето дејност приватно обезбедување.

Генерален заклучок од целокупното истражување спроведено за потребите на оваа стратегија е дека приватното обезбедување во Република Македонија како резултат на квалитетната законска регулатива, заложбите на Комората на Република Македонија, соработката со МВР и другите надлежни органи е подготвено да премине во понатамошна значајна фаза на развој.

Условите за работење во дејноста и состојбите кај вршителите потврдуваат созреаност за унапредување во нови области на стручно усовршување преку континуирана обука на вработените во приватното обезбедување што ќе води кон високо ниво на професионализација истовремено остварувајќи поголема финансиска добивка и јавно-приватно партнерство во сфери каде преку превентивниот карактер на приватното обезбедување ќе се придонесе за поголема општа безбедност на граѓаните.

8. ОПШТИ ЦЕЛИ

Основна цел на Стратегијата за развој на приватното обезбедување е хармонизација со современите трендови во регулативата и практиката во оваа сфера. Неопходна е потребата преку изградба на оптимален модел за развој на приватното обезбедување да се истакне превентивниот карактер на приватното обезбедување и следствено намалување на загубите предизвикани од човечка грешка, невнимание, криминални активности и природни катастрофи.

Преку поврзување на субјектите помеѓу јавниот, државниот и граѓански сектор треба да се овозможи создавање на форма за прецизно дефинирање на опасностите од загрозување на безбедноста и директен придонес на приватното обезбедување кон безбедносниот систем на Република Македонија како интегрален дел. Важна задача на приватното обезбедување е со проактивна улога да придонесе во одржувањето на безбедноста на приватната и државната сопственост, преку веќе воспоставените механизми за соработка со институциите, зголемување на нивото на формалната соработка и намалување на потенцијалните закани во општественото живеење.

Синергијата на јавните и приватните капацитети и ресурси од областа на безбедноста, ќе придонесе за зголемување на ефикасноста и ефективноста во борбата против сите форми на криминал и загрозувања.

Воспоставување на систем на гаранција на квалитет на услугата кон корисниците на услугите и општата јавност е насочено кон подобрување на нивото на безбедност и заштита на приватните и јавни добра. Истото ќе се реализира преку развивање на компетенциите на персоналот и нивните вештини ефикасно да го максимизираат потенцијалот при детекција и превенција на неовластени активности и криминал, правилна проценка на ризици по безбедноста, обезбедување на тајност на податоци, обезбедување на адекватна заштита преку понуда на квалитетна услуга, професионализација и континуирана обука.

9. СТРАТЕГИСКИ ЦЕЛИ

9.1. ПРОФЕСИОНАЛИЗАЦИЈА

Професионализацијата претставува збир од стандарди на образование, односно оспособување со кои вршител на определено занимање се стекнува со знаења и вештини за стручно работење на дејноста. Воедно, за професионален правен субјект се смета правно лице кое врши дејност за која е потребно лиценцирање од стручно тело.

Поширокиот поим на концептот професионализација подразбира: комбинација од карактеристики, квалитети и особини поврзани со стручен, компетентен, обучен персонал; конзистентност во квалитет на работењето, развој и имплементација на стандарди во работењето.

Во Р.Македонија вршителите на дејноста приватно обезбедување, и правните лица и работниците за приватно обезбедување се смета дека на основно ниво се професионализирани, заради фактот што за правните лица е пропишан законски услов за обезбедување дозвола за работа, која ја издава МВР, а за работниците пропишано е поседување лиценца за работа, која ја издава Комората на Република Македонија за приватно обезбедување врз основа на успешно завршена обука и положен испит. Оттука, професионализацијата на дејноста приватно обезбедување подразбира превземање на активности во однос на адекватни унапредувања на три нивоа:

1. на ниво на системски решенија,
2. на ниво на правни лица и
3. на ниво на работници за приватно обезбедување.

Состојба

Субјектите кои ја вршат дејноста приватно обезбедување во Македонија непрекинато се соочуваат со функционални и оперативни проблеми кои произлегуваат како резултат на актуелните нормативни решенија, а кои се обигаторно применливи во секојдневното функционирање на дејноста.

Во делот на примената на јавните овластувања особено при примена на средствата за присилба, искуствата покажуваат дека работниците за приватно обезбедување се третираат согласно одредбите од Законот за ЈРМ и ЗКП наместо да се применат одредбите од ЗПО.

Натаму, одредбите од Законот за оружјето, поточно дозволата за носење на службено оружје поради природата на работата и начинот на организирање на работните задачи во дејноста бара посоодветни и применливи законски одредби.

Законот за спречување на насилство и недостојно однесување на спортски натпревари, особено одредбите за основање на редарска служба и редари со овластувања кои по својата природа ги имаат работниците за приватно обезбедување, се без пропишани одговорности, ниту бараат стручни односно професионални квалификации за таа област.

Согласно ЗПО Комората на РМ за приватно обезбедување е обврзана да води евиденции за бројот на издадени легитимации, што го претставува бројот на вработените работници за приватно обезбедување. На барање на Комората за статистичките податоци во однос на секторот за приватно обезбедување од ЦР, утврдени се разлики во официјалните податоци помеѓу два официјални извори на информации. Комората како орган кој издава јавна исправа нема можности да провери дали во континуитет се исполнети законските услови за исправата т.е. легитимацијата која ја издала на работникот во правното лице. Исто така во практика се среќаваат и злоупотреби на овие јавни исправи како од работниците така и од правните лица.

Наспроти гореизложените системски неусогласености, работењето во секторот приватно обезбедување дополнително го усложнува пазарната економија, која од една страна се одвива во услови на сива економија и нелојална конкуренција, а од друга страна неминовно бара квалитет, специјализација, едукација и инвестирање во генерално унапредување на работењето.

Редовна појава на пазарот на услуги е да се нуди цена која ни во основа не ги покрива минималните параметри на законско работење, односно нема економска исплатливост. Таквата цена очекувано нема услови да ги почитува минималната законски утврдена месечна плата во државата, задолжителните давачки по основ на даноци и придонеси, обврските од Законот за приватно обезбедување за легитимација, униформа и сл. Во таа смисла, сериозен проблем како за понудувачите на услугите на приватно обезбедување, така и за корисниците на услугите претставува недефинираната минимална цена на услугата во секторот.

Пандан на минималната цена на услугата претставува квалитетот на услугата што се обезбедува преку инвестирање на ниво на правните лица и работниците за приватно обезбедување. Во овој домен, континуираната едукација и специјализација претставуваат императив во работењето и како такви се препознаени и од страна на непосредните вршители на дејноста и од страна на менаџментот во правните лица за приватно обезбедување.

Компаративни искуства

Компаративните искуства во делот на системските решенија, односно прописи не може да се прикажат заради фактот што потребата од измени и дополнувања на позитивните правни норми произлегува од спецификите на условите на работење во Република Македонија. Заради таквото нешто, аргументацијата е изразена со примери од секојдневна практика на вршителите на дејноста во Македонија.

Компаративните искуства во делот на професионализацијата на ниво на правни лица и на ниво на физички лица се обезбедени од КОЕСС, која како асоцијација ги вмрежува податоците за состојбите и практиките во секторот приватно обезбедување од држави членки на Европската Унија, но и аспиранти за членство, потоа од развиени европски земји со позитивен тренд на напредок во дејноста приватно обезбедување, како и од земји од просторот на Балканот, членки на ЕУ.

Со намера за апострофирање на квалитетот во работењето, КОЕСС има изготвено упатство за „Набавка на квалитетни услуги на приватно обезбедување“³ наменето да им помогне на корисниците на услуги на приватно обезбедување, истакнувајќи ги придобивките од избор на квалитетен понудувач со доследен баланс помеѓу квалитетот и цената на услугата. Упатството е изготвено уште во 1999 година и ревидирано во 2014 год. (откога во 2010 година Европската Комисија го публикувала документот „Купувајќи социјално: Упатство за земање во вид на социјални аспекти при јавни набавки“⁴). Првото издание на упатството „Набавка на квалитетни услуги на приватно обезбедување“ се фокусира единствено на набавките од страна на државните органи, додека второто упатство ги третира и приватните компании кои користат услуги на приватно обезбедување. Новата едиција на упатството е во согласност со модернизираниот директива за јавни набавки, која се однесува на земјите членки на ЕУ и на земјите во претприемни преговори за членство и генерално препорачува да се почитуваат унифицирани принципи. Дополнително, КОЕСС има изготвено и практична софтверска алатка која овозможува компаниите сами, директно да извршат проценка на квалитет. Повеќето земји - членки на ЕУ, а од регионот на Балканот:

³ Buying quality private security service

⁴ Buying Social: A Guide to taking Account of Social Considerations in Public Procurement

Словенија и Хрватска имаат преземено посебни активности за промовирање на вредностите утврдени со упатството.

Во европските земји не постои унифицирано решение во однос на стручната обука на кадрите. Во околу 97% од земјите регулативата која ја уредува дејноста приватно обезбедување за работниците за приватно обезбедување пропишува обврска за основна обука, а континуирана обука или обновување на обуката е пропишана во околу 76,67% кај европските земји.⁵ Бројот на часови за основна обука е често дискутирана тема на стручната јавност од дејноста. Истата варира од 40 часови во Финска, Словачка, Бугарија; 102 часа во Словенија; 180 часа во Шпанија или дури 288 часа во Шведска.

Континуираната обука е различно пропишана како во делот на специјализацијата, така и во однос на динамиката на спроведување. Континуирана обука на една година се спроведува во Холандија, Шпанија, Хрватска, Романија, Бугарија, Естонија, Малта итн. На четири односно пет години по спроведената основна обука се спроведува континуирана обука во Норвешка, односно во Словенија, Белгија, Полска итн. Во однос на специјализацијата, компаративните анализи издвојуваат разлики според функција-работно место.

Стратегиски насоки и мерки

9.1.1. Надградување на нормативната рамка како предуслов за натамошна професионализација

Во функција на зголемување на нивото на професионализација во секторот приватно обезбедување во РМ неопходно е да се интервенира во делови од регулативата која претставува нормативна рамка за приватното обезбедување и тоа во Законот за приватно обезбедување, Законот за оружјето, Законот за спречување на насилство и недостојно однесување на спортски натпревари итн.

Законот за приватно обезбедување во новите услови на функционирање на компаниите за приватно обезбедување, следејќи ги современите трендови и развојот кон т.н. „нова компанија за приватна безбедност“ треба да ги допрецизира постојните решенија, како и да вгради нови решенија произлезени од потребите на секторот, но и наметнати заради јавните овластувања и општата одговорност, а таксативно во следните области:

- Минимална цена на услугата приватно обезбедување:

Јавните овластувања делегирани на правните лица, односно работниците за приватно обезбедување, заради карактеристиката на јавност и општ интерес, задолжитено треба да се поткрепени со форма на гаранција за квалитетот на услугата, а истата ќе биде насочена и во правец на спречување т.е. намалување на нелојалната конкуренција. Во таа смисла, Законот за приватно обезбедување треба да пропише основ и со подзаконски акт да ја утврди висината на трошоците за извршување на стручните работи за приватно обезбедување според видот и обемот. Законот за приватно обезбедување може да го усвои моделот применет во регулативата од областа на безбедност и здравје при работа, каде дефинирањето на минималната цена на услугата е извршено со подзаконски акт, во конкретниот случај - Правилник за висината на трошоците за извршување на стручните работи за безбедност при работа. Дополнително и Владата на РМ има донесено Уредба за РМ за видот, начинот, обемот и ценовникот на здравствените прегледи на вработените.

⁵ Facts and Figures 2013- CoESS

- **Транспорт на пари и други вредносни пратки:**

Во законски рамки треба да се овозможи застанување на посебните возила за транспорт на пари при утовар/истовар на пари, на посебно определени места пред банки и др. финансиски институции, банкомати, дуќани/локали, трговски центри и слични објекти. Потребно е да се пропише униформност на возилата за транспорт на пари и други вредносни пратки во смисла на боја и обележја на возилата за транспорт на пари.

- **Употреба на средства за присилба:**

Заради надминување на проблемите во практичната примена, потребна е дополнителна интервенција во законскиот текст во делот кој се однесува на употреба на средствата за присилба од страна на работниците за приватно обезбедување во насока на потенцирање на законската основа за употреба на ваквите овластувањата од страна на работниците за приватно обезбедување.

- **Обуки и стручни испити за добивање на лиценца:**

Потребна е дополнително усогласување на одредбите од ЗПО со регулативата за употреба на службен јазик различен од македонскиот јазик во подрачјата на единиците на локалната самоуправа во кои најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

- **Надзор и контрола:**

Неопходно е дополнително прецизирање на начинот на вршење надзор и контрола, со вклучување на претставник од Комората во комисијата при МВР формирана согласно ЗПО за таа цел. Дополнително заради поголема ефикасност во работењето потребно е воведување овластување за Комората за проверка на исполнетост на условите за веќе издадените легитимации, најмалку еднаш во календарската година (на пример, дека работникот е вработен во правното лице, дека не му е изречена казна или прекршочна санкција-забрана за вршење професија, дејност или должност).

Во други закони односно акти претставуваат дел од нормативната рамка за дејствување на вршителите на приватното обезбедување поради фактот што регулираат одредени прашања поврзани со вршењето на дејноста приватно обезбедување измените и дополнувања да се однесуваат на:

Законот за оружјето - во делот на давање на користење на службено оружје на работниците за приватно обезбедување, поточно во однос на дозволата за носење оружје.

Законот за спречување на насилство и недостојно однесување на спортски натпревари - во делот на усогласување со условите за вршење приватно обезбедување востановени во ЗПО.

Законот за заштита на личните податоци, односно Правилникот за содржината и формата на актот за начинот на вршење на видео надзор, како подзаконски акт во делот на издавање одобрение за вршење видео надзор

Правилникот за технички, технолошки и просторни услови приредување на игри на среќа и забавни игри и стручна оспособеност на лицата ангажирани во изведувањето на игри на среќа, односно соодветната регулатива од областа - во смисол на пропишување обврски за организирање на приватно обезбедување во субјекти како што се финансиски институции, банки, менувачници, штедилници, лотарија, игри на среќа, казина, автомат клубови, обложувалници.

Интервенцијата во Законот за градење треба да се однесува во пропишување на приватното обезбедување како задолжителен законски услов при добивање на дозвола за технички прием на трговски објекти, деловни простории и слично со задолжително инсталирани противпожарни/противпровални системи, видео-надзор или алармни системи итн.

Со оглед на јавните овластувања на дејноста, квалитетот треба да биде приоритетен аргумент во тендерските процедури, проследен со најсоодветна цена, наспроти најниската цена. Критериум за доделување на договорот не смее да биде само најниската цена, туку најниската цена која го гарантира квалитетот на услугата. Ова би значело отворање на прашањето за измена и дополнување на Законот за јавни набавки каде помеѓу останатото треба да изврши идентификување, дефинирање, избор на најдобрата вредност и критериуми за квалитет на услугата приватно обезбедување.

Горенаведените издвоени нормативни акти со таксативно набројани карактеристики во специфичните области треба да се третираат како појдовна основа за последователно постапување. Истите ги претставуваат потребите на секторот приватно обезбедување и се аргументирани со компаративни искуства и напредни развојни трендови. Секако, натамошните активности ќе треба да опфатат прецизни стручни анализи, конкретна проценка на состојбите и практични реални решенија прилагодени на условите на работење во секторот.

9.1.2 Квалитет на услугата и работењето

Утврдувањето на критериуми за квалитет на услугата ќе обезбеди повеќекратни придобивки во секторот приватно обезбедување. Првенствено, ќе претставува гаранција за формирање минимална цена на услугата, преку што ќе се намали нелојалната конкуренција и сивата економија. Паралелно ќе се помогне во структурирањето на процедурите за набавка на услуги од приватното обезбедување, како кај јавните набавки, така и во сите други случаи и ќе се понудат јасни, прецизни и детални спецификации на барањата.

Активностите за утврдување на критериуми за квалитет на услугата приватно обезбедување ќе треба да го опфатат следново: дефинирање на поимот квалитет во приватното обезбедување, придобивки од квалитетна услуга на приватното обезбедување, значење на квалитет наспроти ризиците од набавка на услуга со незадоволителен квалитет и сл. Пресликувајќи ги ставовите на КОЕСС, утврдувањето на квалитет ќе треба да опфати повеќе различни сегменти од функционирањето на правните лица кои вршат приватно обезбедување, особено на ниво на: вработени, раководители, управувачки структури, процедури за работа и др.

Заради реализација на оваа конкретна цел Комората на Р.М. за приватно обезбедување ќе преземе активности во смисла на:

- утврдување на критериуми за квалитет на услугата приватно обезбедување и објава на истите во соодветна публикација (генерална, специјализирана и сл.),
- претставување на утврдените критериуми за квалитетот во приватно обезбедување пред државните институции надлежни за јавни набавки,
- промоција пред економските оператори кои користат услуги на приватно обезбедување (која може да се организира во соработка со стопанските комори) и
- претставување пред медиумите, заради запознавање на пошироката јавност.

Значаен аспект кој придонесува за гаранција на квалитетот во работењето е стандардизацијата. Во рамките на Европскиот комитет за стандардизација оформено е работно тело CEN/TC 439⁶ со надлежност исклучиво за стандардизација на сите услуги на приватно обезбедување. Интернационалната независна, невладина организација ISO во 2015 год. го етаблира ISO/TC 292, како комитет со претставници од повеќе од 50

⁶https://standards.cen.eu/dyn/www/f?p=204:7:0:::FSP_ORG_ID:1969247&cs=189C0C20C3842C8E05CF975E77B83E1EE (преземено на 05.03.2016)

земји, кои работат на полето на безбедноста на заедницата.⁷ Овој комитет утврди повеќе од 20 интернационални стандарди од областа на безбедноста.

Со оглед на тоа што во Македонија не постои национален стандард, ниту усвоен меѓународен стандард од областа на приватно обезбедување, а сепак имајќи ги во вид компаративните искуства, Комората ќе ги следи актуелните активности на меѓународен план и дополнително, ќе одлучува за потребата од преземање конкретни активности.

9.1.3. Континуирана обука

Работниците за приватно обезбедување покрај основната обука, треба континуирано да ги надоградуваат своите вештини и знаења.

Стручното образование претставува процес од продолжени активности кои треба да обезбедат надградба на основното совладано знаење и вештини и континуирано промовирање на нови практики. Научните истражувања потврдуваат дека покрај дизајнот на програмата за основната обука, карактеристиките на слушателите и опкружувањата на работното место, критичен фактор за успех на образованието претставува континуираната обука (followup). Дополнителна аргументација за континуирана обука е експертското укажување дека условите на работење после завршена основна обука може значително да влијаат на стекнатото знаење, истото да го лимитираат па дури и видоизменат.

Иако Комората во својата годишна програма за работа има имплементирано неформална програма за специјализирани обуки кои ги опфаќаат различните категории на непосредни вршители на дејноста приватно обезбедување, потребно е да се констатира неопходноста од стручен пристап со примена на методологиите од стручно образование на возрасни, но и на современите стандарди за посебни категории на вработени, секако во корелација со националните потреби и услови на работење.

Комората ќе утврди континуирана обука за приватно обезбедување, развиена во два модули: за работници за приватно обезбедување и за раководен кадар во дејноста приватно обезбедување. Активностите ќе треба да ги опфатат следните релевантни аспекти: креирање на курикулум со конкретна цел и задача, предмет на едукација, очекувани резултати (компетенции, знаење, вештини, однесување и сл.), организациска форма, стратегија, методи на спроведување на едукацијата, антрополошки, психолошки и социјални карактеристики на таргет - групата и сл. Динамиката на обуката заради остварување на континуитетот е исклучително важен елемент за кој Комората ќе треба да спроведе темелно истражување, во правец на обезбедување на баланс меѓу целта на програмата и можностите на компаниите за приватно обезбедување.

Исто така, Комората ќе треба да утврди дали континуираната обука за приватно обезбедување ќе биде од факултативен карактер или од мандаторен карактер, уредена со Законот за приватно обезбедување или друго решение.

⁷ <http://www.isotc292online.org/about-isotc-292/> (преземено на 18.03.2016)

9.2 ОБЕЗБЕДУВАЊЕ КВАЛИТЕТНА РАБОТНА СИЛА

Човечките ресурси суштински придонесуваат за исполнување на бизнис целите, стратегиските планови и финансискиот успех на секоја компанија. Процесот на управувањето со човечките ресурси подразбира креирање и имплементирање на стратегиски и развојни политики, стандарди и системи, од тука планирањето, имплементација и менаџирање на процесот на регрутација или селекција на кадри, развој на систем на кариера и организациски развој но и одлив на вработените во секоја компанија претставува предизвик за менаџерите и гаранција за квалитет за клиентите.

Феноменот на смена на работници (staff turnover) односно прилив и одлив на работниците се смета дека претставува нормален дел од секојдневното функционирање на трговските друштва. Определено ниво на промени кај работната сила може да се третира како позитивно, заради внес на иновација, нови идеи, свеж дух. Од друга страна, пак, зголеменото ниво на прилив/одлив на работниците секако индицира дисфункционалност на организацијата и предизвикува реален трошок, кој не само што се изразува во финансиска вредност, туку се рефлектира и на квалитетот на услугата, што натаму непосредно влијае на задоволството и лојалноста на корисниците на услугата.

Токму поради организациските и финансиските реперкусии кои ги предизвикува во работењето на правните лица, феноменот на смена на работници претставува императив во менаџерското работење и предизвикува интерес кај теоретичарите и практичарите. Финансиската проценка за вредноста односно трошокот поради прилив/одлив на работниците варира по индустрија, но генерално се сведува на 25% - 100% од годишната плата на работникот. Ваквите трошоци го имаат предвид ангажманот на постојниот персонал за новото вработување (барање работник, интервјуирање, проверки, обука и сл.), како и ангажманот за замена на работникот кој го напуштил работното место (прекувремена работа за постојните вработени) што има за последица намалување на продуктивноста на конкретниот персонал и сл.

Покрај проблемот со континуирана промена на работниците, дополнителен проблем кој го отежнува работењето во секторот приватно обезбедување е генералниот недостаток на работна сила, поточно инертноста на невработените лица од пазарот на труд за вработување во секторот приватно обезбедување.

Состојба

Утврдувањето на реалната состојба во Македонија во однос на човечките ресурси во дејноста приватно обезбедување е извршено врз основа на Законот за приватно обезбедување, кој како *lex specialis* ги пропишува условите за работа на вршителите на дејноста, евиденциите и статистичките извештаи. Оттука, официјалната бројка на работници за приватно обезбедување ги опфаќа работниците со легитимации вработени во: правни лица кои вршат приватно обезбедување во вид на давање услуги (физичко и техничко обезбедување) и правни лица кои имаат сопствено обезбедување. Според евиденциите за легитимации на Комората на РМ за приватно обезбедување во Македонија бројот на легитимации за физичко обезбедување изнесува 3.967, бројот на легитимации за техничко обезбедување изнесува 58 и број на легитимации за сопствено обезбедување изнесува 770.

При утврдувањето на состојбата во Македонија во однос на непостојаноста на работниот однос на работниците за приватно обезбедување во агенциите за приватно обезбедување фокусот беше насочен доминантно врз причините за флукурација на работниците, односно причините за краткотрајниот работен однос, честата промена на работодавач и сл. Воедно, за потребите на оваа Стратегија за прв пат во Македонија

официјално е пресметана стапката на смена на работници кај агенциите за обезбедување.

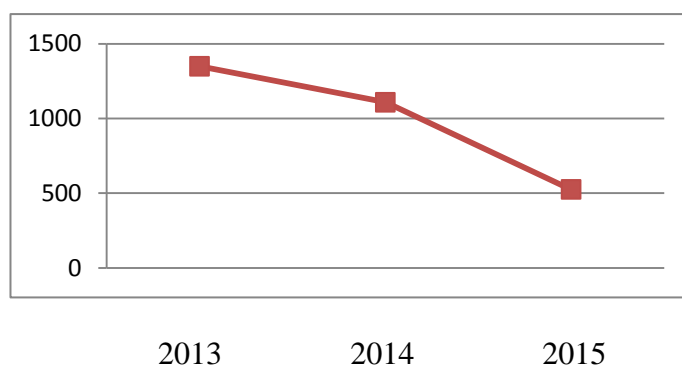
Во РМ стапката на смена на работници кај агенциите за обезбедување изнесува 27% пресметана врз основа на податоците на Комората на РМ за приватно обезбедување генерирани од евиденциите за легитимации на работници за обезбедување. Во таа смисла, стапката на смена на работници е пресметана спред општата генерална формула, земајќи ги предвид просекот од вкупниот број на работници за приватно обезбедување со легитимации издадени на правни лица кои вршат приватно обезбедување во вид на давање на услуги (т.н. агенции за обезбедување) за периодот 01.01.2015-31.12.2015 година и бројот на поништени легитимации, претставувајќи ги работниците на кои им престанал работниот однос во конкретното правно лице во текот на истиот (едногодишен) период.

Бројката на пресметани 27% на смена на работници во споредба со бројките од други земји можеби ќе изгледа релативно ниска, при што треба да се истакне дека за утврдување на конкретната бројка анализирана е само една година. Претпоставката е дека доколку би се пресметувал смена на работници за повеќе години, бројката би покажала поразителни резултати, односно ранг на големина кој е утврден во компаративниот приказ подолу во текстот.

Анализата на резултатите од спроведеното истражување кај работниците за приватно обезбедување укажува на следните квалитативни карактеристики: честа појава на краткотраен работен однос, проследен со објаснување дека работникот не се „пронашол“ во професијата; професијата приватно обезбедување претставува „привремена професија“ додека не се најде друга работа; работниците се незадоволни од условите за работење кај актуелниот работодавач, но продолжуваат да ја вршат истата професија кај друг работодавач итн.

Покрај анализа на резултатите од предметното истражување, за потребите на оваа Стратегија дополнително е анализиран и трендот на издавање лиценци за работа од страна на Комората на РМ за приватно обезбедување на годишно ниво. За периодот 2013-2014-2015 година, утврдено е значително намалување на бројот на лица кои се стекнуваат со лиценца, што го потврдува фактот за намален интерес за вклучување на нови лица во конкретната професија (графикон 1). Во тој контекст, неопходно се наметнува потребата за натамошно проучување на причините за намалениот интерес, особено земајќи ја предвид законската измена за воведување на електронско полагање на стручните испити за добивање лиценца за приватно обезбедување и разграничувајќи дали намалениот интерес е рефлексивна на индивидуалниот став кон професијата или е последица од измените во постапката за добивање лиценца.

Графикон 2 – Број на издадени Лиценци за приватно обезбедување 2013-2015

Анализирајќи ги искуствата од КОЕСС, реално не може да се лоцираат активности на ниво на национална асоцијација односно во секторот, кои би послужиле како позитивни практики во однос на човечките ресурси. Во суштина проблемите на обезбедување на работници и проблемот на справување со прилив/одлив на работната сила ги третира интерната компаниска политика за човечки ресурси. Единствено во Романија се издвојуваат маркетинг активности на национално ниво, иницирани од страна на асоцијацијата која ги претставува интересите на доминантниот сегмент од вршителите на дејноста приватно обезбедување RSIA (Romanian Security Industry Association), конципирани во рекламни видео спотови, како дел од телевизиска кампања која се спроведувала во периодот ноември 2015 година -март 2016 година. Надлежните органи при романската асоцијација веќе препознаваат позитивни ефекти од кампањата.

Сепак, евидентно е дека секторот приватно обезбедување во светски рамки се соочува со сериозна битка во однос на смената на работници. Секјурити магазинот⁸ проценува дека стапката на смена на работници на глобално ниво во приватното обезбедување се движи од 100% до 400%, која бројка е нестразмерно повисока од теоретски квалитатниот staff turnover со просечна стапка во сите дејности од околу 15%. Во земјите од ЕУ стапката на смена на работници - прилив/одлив на работната сила во секторот приватно обезбедување се движи од 93% во Полска, 80% во Австрија, 70-75 % во Бугарија, Турција, Латвија, околу 40% во Франција, Романија и Грција, до 30-35 % во Германија, Финска, Португалија, Унгарија, Чешка, Србија.⁹

Оваа алармантна бројка не само што алудира на сериозни последици во работењето на правните лица, но и укажува на очекуваниот проблем т.е. оскудност на понуда на работници за приватно обезбедување.

Стратегиски насоки и мерки

9.2.1 Насочување на постоечката работна сила на пазарот на труд во секторот приватно обезбедување

Оваа конкретна и несомнено приоритетна цел е насочена кон ургентно привлекување на работна сила, заради актуелната потреба од работници на правните лица кои вршат приватно обезбедување. Покрај редовните активности со Агенцијата за вработување на РМ преку кои би се создал интерес кај невработените лица, Комората треба да создаде конкретни механизми и техники за секторско вработување, генерално привлекувајќи работници кон овој специфичен сектор. Клучни активности во тој контекст би биле саемите за вработување кои ги организира Агенцијата за вработување на РМ и претставуваат прилика за поврзување на работодавачите со потенцијалните работници, каде на интересентите ќе им биде претставено и детално објаснето секое прашање кое се однесува на работењето во секторот приватно обезбедување, а особено прашањата за: јавните овластувања и одговорностите на работникот за приватно обезбедување, законските услови за работа (начин на добивање лиценца за работа, легитимација), функционирањето и организациската поставеност на агенциите за обезбедување, условите за работа во агенциите за обезбедување и сл.

⁸ <http://www.securitymagazine.com/> (пристапено на 17.03.2016)

⁹ Private Security Services in Europe-CoESS Facts & Figures 2011

Истовремено, Комората на РМ за приватно обезбедување треба да ги поттикне своите членки во правец на поединечни ангажмани на ваквите настани, така што секоја агенција за приватно обезбедување ќе има прилика индивидуално да го прикаже своето работење, како и интерните потреби од работна сила и непосредно да се сретне со барателите на работа.

Дополнително, Комората треба да ја продолжи веќе воспоставената практика за заеднички активности со Агенцијата за вработување на РМ како дел од активните мерки за вработување на Владата на РМ во делот на обезбедување на стекнување на лиценци за работа за невработени лица од евиденцијата на активни баратели на работа со статус на деца без родители или приматели на социјална парична помош; млади лица и др.

9.2.2 Привлекување на интересот за вршење на дејноста приватно обезбедување

Цел на оваа конкретна мерка е да ги привлече веќе формално образованите кадри, со завршено средно образование од било која струка, односно образовен профил, како и високообразованиот кадар, заради вработување во секторот приватно обезбедување.

Имено, анализата на образовниот профил на работниците за приватно обезбедување покажува дека работниот кадар во секторот приватно обезбедување претежно има средна стручна спрема и главно е на работно место - работник за приватно обезбедување, а кај раководниот кадар забележителен е високо образован профил од различни струки. Оттука, логично се наметнува потребата Комората да иницира иновативни и креативни активности кои ќе ги таргетираат учениците кои завршуваат средно образование, од училишта од кои претежно матурантите не продолжуваат со високо образование. Воедно, целна група која ќе треба да ја опфатат ваквите активности на Комората треба да бидат и студентите од факултетите каде се изучуваат безбедносни науки, односно сродни научни дисциплини.

Во правец на насочување на ученици од средно образование и студенти кои треба да донесат правилна одлука за нивната натамошна наобразба и професионална ориентација, Комората треба да преземе активности за учество на настани кои се организираат со цел на младите луѓе да им се помогне при изборот на нивната идна професионална ориентација или правното лице каде што ќе се вработат.

Целта на присуството на Комората на вакви настани ќе биде презентација на начинот на стекнување со лиценца, како и претставување на компаниите кои вршат приватно обезбедување, како потенцијални работодавачи.

Заради привлекување на матурантите како работна сила во секторот приватно обезбедување, Комората треба да организира активности на презентирање на дејноста пред матурантите, во чии рамки ќе бидат опфатени популарни, современи маркетинг техники со употреба на промотивни флаери, предавања и други настани и дејствија, кои временски ќе бидат сконцентрирани во периодот февруари - април во второто полугодие од последната година на школувањето, детерминирајќи го овој период како порелаксиран помеѓу екстерното тестирање, државната матура и останатите законски образовни обврски на матурантите.

9.2.3 Образовни - студиски програми

Во современите услови на функционирање на пазарот на труд наметнати пред се поради глобалната специјализација во работењето, првенствено кај компаниите и последователно пренесено и кај самите работници, како и поради побарувањата за

образована, стручна и квалификувана работна сила, императив претставува стручното образование, кое го подготвува кандидатот за конкретна професија, обезбедувајќи ги неопходните вештини и знаења за активно работење. Во духот на ваквите практики и искуства, неопходно е да се апострофира дека во дејноста приватно обезбедување се јавува карактеристична специјализација, детерминирана од јавните овластувања на дејноста.

Во ваквата констелација на состојби, интереси и средства, потребно е Комората на РМ за приватно обезбедување да иницира активности во правец на актуелизирање на потребата од формално образован, стручен кадар продуциран од страна на национални образовни институции, со посебни програми од областа на приватното обезбедување.

Во светски рамки, во време на зачестени терористички напади, потребата и значењето на приватното обезбедување е значително зголемено во последните децении, а забележителен сегмент од инвестициите за напредок претставуваат вложувањата во образование, обуки и други форми на едукација. Советот за академски и тренинг програми на АСИС Интернационал¹⁰ изготвил листа на акредитирани колеџи и универзитети кои во своите програми вклучуваат диплома за безбедносен менаџмент, со исклучување на програмите кои се однесуваат на национална безбедност, безбедност на информации, сајбер-безбедност, кризен менаџмент, кривично право и сл. па така, во САД се лоцирани повеќе од 100 специјализирани образовни програми за безбедност, во Германија се издвојува „Бизнис безбедносен менаџмент“, во Швајцарија „Центар за континуирано образование - напредни студии за безбедност и кризен менаџмент“, во Велика Британија „Безбедност и кризен менаџмент“ итн. Во случајот со утврдувањето на посебна студиска програма за приватно обезбедување во Македонија потребно е да се имаат предвид светските искуства, но сепак релевантните карактеристики на вршењето на дејноста во корелација со националниот образовен систем, регулатива, практики и други специфики задолжително треба да претставуваат основа врз која ќе треба да се базираат студиските програми.

¹⁰ АСИС Интернационал претставува зедница на практичари од областа на безбедноста, на глобално ниво. Членови на АСИС Интернационал се претставници од јавен сектор, приватен сектор и различни организации. <https://www.asisonline.org/Pages/default.aspx> (пристпено на 20.01.2016)

9.3 ЈАВНО - ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО

Јавно-приватното партнерство претставува соработка помеѓу јавниот сектор (централната или локалната власт) и приватниот сектор, за дејности кои се во надлежност исклучиво на јавен орган и истото е уредено со Законот за концесии и јавно-приватно партнерство (Службен весник на РМ, бр. 6/12). Споменатиот Закон пропишува можност за договорно регулирана соработка која за приватното обезбедување би се однесувала на јавна набавка на услуга.

Концептот на јавно-приватно партнерство во секторот приватно обезбедување во Република Македонија во извесна форма се применува уште со донесувањето на Законот за обезбедување на лица и имот, во смисла на тоа што државата со посебен Закон дел од своите јавни овластувања ги пренела на приватниот сектор. Имено, приватното обезбедување веќе врши дејност која некогаш претставувала ексклузивно право на јавен орган, така што суштината на концептот јавно-приватно партнерство во секторот приватно обезбедување е постигната. Сепак, државата има задржано ексклузивитет во вршење обезбедување во специфични сегменти, како на пример: обезбедувањето на објекти на МВР или МО, кампови за бегалци и мигранти, обезбедување кое го врши судската полиција итн. кои потенцијално би можеле да претставуваат предмет на јавно-приватно партнерство, секако со интервенции во материјалното законодавство од предметната проблематика.

Соработката меѓу приватното обезбедување и јавниот сектор претставува комплексен процес, кој треба да опфати континуирана размена на информации и мислења, по вертикална и хоризонтална линија на поставеност во однос на сите прашања. Соработката може да се остварува преку: воспоставување на контакти, споделување на информации, здружено дејствување во борба против одредени безбедносни закани, работа на заеднички програми за превенција и сл. Ваквата координација ќе придонесе за обединување на потенцијалот и дефинирање на заедничката позиција за дејствување во соодветните сектори, јасна идентификација на работата на терен, подигнување на свеста кај сите субјекти за воспоставување проактивен однос и дијалог за прашањата кои се од заеднички интерес.

Синергијата на јавните и приватните капацитети и ресурси од областа на безбедноста, ќе придонесе за зголемување на ефикасноста и ефективноста во борбата против сите форми на криминал и загрозувања на општата безбедност.

Состојба

Соработката меѓу полициските службеници и работниците за приватно обезбедување во практика е значајно унапредена во однос на состојбата пред петнаесетина години. Полициските службеници ги препознаваат надлежностите на приватното обезбедување, ги почитуваат правата и слободите на граѓаните во однос на определбата за заштита на нивниот живот и имот, го прифаќаат непосредното присуство на вршителите на приватното обезбедување. Сепак, во релациите полициски службеници - приватно обезбедување евидентен е недостаток на рамноправна комуникација, ефикасна координација и професионално почитување во однос на неопходната соработка во конкретни услови на работење.

Компаративни искуствата

Секторот приватно обезбедување во својат делокруг на надлежности и задачи има повеќе услуги и активности кои може да се реализираат преку јавно-приватно партнерство.

За споредба, позитивно искуство претставува проектот „Griffin“ реализиран во Велика Британија, во финансиската област на Лондон, која претставувала мета на терористички напади. Проектот предвидува менаџерите, вработените во приватната и јавната безбедност на сите нивоа и хиерархии да се советуваат и информираат за прашања од безбедносен карактер во борбата против тероризмот, како и за превенција на криминалот. Клучни цели на програмата се: подигање на свеста за актуелните прашања на тероризмот и криминалот, собирање и анализирање на разузнавачки податоци и информации, градење и одржување на ефикасни и бизнис односи, барање на решенија за сузбивање на тероризмот и криминалот, одржување на довербата во полицијата и приватното обезбедување, како и овозможување и оспособување на граѓаните да пријават сомнителни активности и однесувања.

Реален тренд во современите напредни земји претставува формализирањето на соработката меѓу полицијата и секторот приватно обезбедување во форма на меморандуми или протоколи за соработка.

Стратегиски насоки и мерки

9.3.1 Унапредување на соработката меѓу Министерството за внатрешни работи и Комората на РМ за приватно обезбедување

Министерството за внатрешни работи и Комората на Република Македонија за приватно обезбедување соработуваат уште од донесувањето на првиот Закон во оваа област, но натамошно унапредување на соработката ќе придонесе за продлабочено партнерство во сферата на приватното обезбедување, проактивен пристап при решавање на проблемите и дилемите кои се јавуваат како резултат на вршење на секојдневните работни задачи од областа, размена на информации, подобрување на персоналната селекција, воспоставување на повисоки стандарди и процедури во работењето и промовирање на концептот на јавно-приватно партнерство во секторот. Унапредувањето на соработката во форма на протоколи за соработка дополнително ќе има функција за поефикасно реализирање на потребите за меѓусебно дополнување и размена на информации во организирање и спроведување на заеднички превентивни мерки и програми.

Во правец на унапредување на соработката меѓу вршителите на приватно обезбедување и МВР правните лица кои вршат приватно обезбедување треба да определат лице/а за контакт (офицер/и за врски), со овластување за непосредна комуникација, соработка и информирање со претставници од МВР. Ваквите вработени треба да се одликуваат со стручни, професионални и лични капацитети за спецификите на работењето на секторот приватно обезбедување, комуникациски вештини, познавање на условите на деловното работење итн., кои ќе ги вложуваат за остварување и одржување на комуникација со претставници од МВР.

Заради основно обучување на ваквиот профил на вработени односно натамошно усовршување на нивните знаења, вештини и практики од областа на комуникациите, Комората ќе преземе практични активности од различна природа, кои ќе ги спроведуваат експерти за конкретната област.

9.3.2 Размена на позитивни практики

Значаен фактор во остварување на соработка во секоја сфера претставува систематската размена на знаења и позитивни практики, што во услови на истакнатата

јавно-приватна соработка во безбедносниот сектор би се манифестирала во вид на редовни работни средби, работилници, стручни дебати итн. Ваквите активности би се организирале со цел преку размена на информации, стручни совети, насоки за постапување, дискусии и анализи активно да се придонесе во процесот на унапредување, заемна помош и соработка во актуелните состојби.

Размената на ваквите позитивни практики ќе се спроведуваат првенствено со институциите на системот, надлежни за раководење и управување со кризи, особено во делот на превентивната заштитата и спасување на луѓето, животната средина, материјалните добра, природните богатства, културното наследство од природни непогоди и други загрозувања.

9.4 ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА КРИТИЧНА ИНФРАСТРУКТУРА

Критичната инфраструктура ги опфаќа природните и материјалните добра, имотот, техничките системи, комуникациите, деловните активности и службите што се од особено значење за државата и чиј прекин би ја загрозило националната безбедност, домашната економија, виталните општествени функции, здравјето на населението, јавниот ред и националните интереси. Во оваа категорија се вбројуваат: производство и пренос на електрична енергија; хемиска индустрија; производство, транспорт и дистрибуција на нафта и природен гас; системи за телекомуникации; ресурси на вода за пиење; производство на опасни животни продукти; системи за греење; објекти и служби на јавно здравство; системи на јавен транспорт; органи на државна власт; финансиски и безбедносни институции и др.

Заштитата на критичната инфраструктура претставува императив како за националните интереси така и за регионалните, односно глобални интереси. Суштинското значење произлегува од директната поврзаност на објектите, или индиректната (причинско – последична) поврзаност на реперкусиите од евентуален напад или друг проблем кај системи на критична инфраструктура.

Состојба

Процесот на европска интеграција, меѓу другото, претпоставува воспоставување меѓусебна поврзаност на националната критична инфраструктура, односно европската критична инфраструктура како целина. Во оваа насока, посебен акцент е ставен на дефинирањето правна рамка за заштита на овие ресурси.

Република Македонија нема посебен закон со кој се идентификува национална критична инфраструктура, но определени акти за заштита на објекти од витално значење, кои се третираат како критичната инфраструктура спаѓаат во директна надлежност на поединечни органи и тоа на Министерството за внатрешни работи, Министерството за одбрана и Министерството за транспорт и врски, Центарот за управување со кризи, Дирекцијата за заштита и спасување и др.

Уредувањето на обезбедувањето на критичната инфраструктура во Македонија делумно е извршено во 2010 година врз основа на Законот за обезбедување на лица и имот со акт на Владата на РМ - Одлука за определување на правни лица кои се должни да имаат обезбедување на лица и имот за свои потреби (Сл. весник на РМ, бр. 166/10). По донесување на Законот за приватно обезбедување (Сл.весник на РМ бр.166/12), во 2013 год. Владата на РМ донесе Одлука за определување правни лица кои се должни да имаат приватно обезбедување (Сл. весник на РМ, бр.106/13) со која се определува дека правните лица се должни да имаат приватно обезбедување доколку вршењето на нивната дејност е поврзано со : ракување со радиоактивни материи или други по луѓето и околината опасни материи, предмети и објекти од особено културно и историско значење и во други случаи кога тоа е во интерес на безбедноста, односно одбраната на Република Македонија. Истовремено оваа Одлука оди чекор понапред од претходната, со овозможувањето на организирање на приватно обезбедување врз основа на договор за услуга. Дополнително, одлуката пропишува обврска за организирање физичко и техничко обезбедување.

Компаративни искуства

Обезбедувањето на критична инфраструктура на ниво на Европската Унија претставува тема обработена во многу акти, пред се комуникации, иницијативи, но и други акти започнувајќи од 2004 година со Комуникацијата за заштита на критичната инфраструктура во борба против тероризмот, потоа Европската програма за заштита на

критична инфраструктура од 2006 година, а во 2008 година е усвоена и Директивата на ЕУ за идентификација и означување на европската критична инфраструктура и проценка на потребата за унапредување на нејзината заштита 2008/114/ЕС како и Европската листа на критична инфраструктура (ЕСИ) изработена врз основа на доставени предлози од земјите членки на Унијата.

Во случајот на државите од регионот на поранешна СФРЈ, кај оние кои веќе се членки на ЕУ се преземени активности за идентификување на национална критична инфраструктура. Република Словенија со Уредбата на Владата на од 12.05.2011 година, дефинира дека критичната инфраструктура ги опфаќа сите стоки и услуги кои се од суштинско значење за државата, а чие нарушување или уништување ќе има главно влијание врз националната безбедност, економијата, ќе биде од витално значење при социјалното функционирање, здравјето, безбедноста, заштитата, како и за целокупната социјална благосостојба. Република Хрватска има усвоено Стратегија за превенција и сузбивање на тероризмот, според која критичната национална инфраструктура се дефинира како збир на средства, услуги и системи кои го поддржуваат економскиот, политичкиот и општествениот живот во земјата, и чие делумно или целосно загрозување може да резултира со губење на живот, закана за националната безбедност и функционирањето на економијата, и може сериозно да загрози дел од заедницата или целата државна заедница и дополнително во 2013 год. има усвоено Закон за заштита на критична инфраструктура.

Стратегиски насоки и мерки

9.4.1 Предуслови за нормативно уредување

Превземање активности во правец на подготвување на услови за идно идентификување, односно нормативно уредување на национална критична инфраструктура, врз основа на европските прописи и други акти, искуства и позитивни практики. Со оглед дека компаративно се препознаваат различни решенија, односно форми на нормативата: Закон за заштита на критична инфраструктура, одлука на Влада, Стратегија за заштита на критична инфраструктура или друго Комората ќе превземе соодветни активности во научно-истражувачки правец, преку изработка на студија, истражување, препораки и стручно пишано дело од областа. На тој начин, Комората ќе придонесе за обезбедување на предуслови за идно уредување на оваа област со цел обезбедување и заштита на критична инфраструктура, со тоа и на општата безбедност на граѓаните на Македонија и воопшто.

9.4.2 Специјализирана обука за критична инфраструктура

За вршителите на дејноста приватно обезбедување Комората на РМ за приватно обезбедување ќе иницира различни форми на обуки за обезбедување на критична инфраструктура, со кои ќе се обезбедат знаења, вештини и дополнителни интелектуални капацитети специјализирани за сферата на критичната инфраструктура, опфаќајќи карактеристични елементи за различни сектори (на пример, енергетика, водоснабдување, телекомуникации, здравство итн). Обуките ќе треба да понудат посебен осврт на проблематиката од областите на заштита и спасување, вонредни ситуации, менаџирање на ризик и сл., таргетирајќи неколку целни групи, зависно од индустријата/секторот во која функционираат.

9.5 ГРАДЕЊЕ ДОВЕРБА СО ЗАЕДНИЦАТА

Во современите демократски заедници комуникациите и односите со јавноста и заедницата претставуваат едно од темелните начела на функционирање на правните субјекти и општеството. Политиката на вршителите на дејност приватно обезбедување за комуникација, информирање на јавноста и градење доверба со заедницата е во правец на сеопфатно, навремено и точно информирање на јавноста за сите сфери од вршењето на дејноста приватно обезбедување.

Состојба

Основен концепт во работењето на вршителите на дејност приватно обезбедување е проактивна и континуирана комуникација и општествено одговорно работење кон заедницата, кој е пресликан во плановите и програмите за работа и имплементиран во генералното функционирање.

Комуникациите се насочени, пред се, кон внатрешните субјекти, односно правни или физички лица вршители на дејноста приватно обезбедување или се поврзани со дејноста: членките на Комората, соработници, експерти и институционално со национални или меѓународни организации и асоцијации, научно-образовни институции итн, но комуникациите на Комората се насочени и кон надворешни субјекти, односно медиумите и пошироката јавност.

Компаративни искуства

Дефинирање на формален документ во кој ќе биде преточена стратегија за односи со јавноста односно за комуникации претставува редовна практика како кај приватните компании, така и кај државните институции, на национално и меѓународно ниво. Во Република Македонија кај институциите на власта евидентен е ставот за утврдување на формална стратегија за односи со јавноста, така што, на пример, Министерството за животна средина и просторно планирање во 2003 година изготви Стратегија за комуникација во животната средина; Министерство за финансии, Царинска управа во 2011 година донела Стратегија за односи со јавност; Државниот завод за статистика изготви Комуникациска стратегија 2013-2014 година итн. и на ниво на локалната самоуправа ЗЕЛС во 2007 година подготви Комуникациска стратегија. Во бизнис секторот исто така се уредува темата на комуникации, односи со јавноста, градење доверба и сл. Стопанска Банка – Битола, на пример, во својот документ Деловна политика, развоен и финансиски план за периодот 2015-2019 година во делот насловен: Деловни цели и задачи со мерки и активности за нивно остварување“ издвојува простор за „Маркетинг и комуникации“ итн.

Меѓународните практики и искуства се во истата насока, па така, Министерството за внатрешни работи на Република Хрватска има усвоено Стратегија за односи со јавноста, а Обвинителството на Областа Брчко - Босна и Херцеговина има дефинирано Стратегија за односи со јавноста и информирање 2011-2015 година.

Стратегиски насоки и мерки

9.5.1 Транспарентност

Заради обезбедување транспарентност во своето работење, Комората на РМ за приватно обезбедување покрај конвенционалните начини на комуникација кои ги применува, односно редовното информирање на јавноста на официјалната интернет страница, објава на соопштенија итн., ќе иницира употреба на нови канали за

комуникација/информирање на јавноста. Имено, Комората ќе обезбеди активно присуство на социјалните мрежи Facebook и YouTube, како наједноставен начин и одлична можност за брзо и точно објавување на дневните настани и активности.

Дополнително, Комората ќе креира електронски каталог на вршители на приватно обезбедување, кој ќе понуди информации за вршителите на дејноста, за нивните услуги т.е. производите што ги нудат и други интересни содржини кои ќе бидат во функција на транспарентно работење, но и истовремено тоа ќе претставува можност за привлекување на нови корисници на услуги на приватно обезбедување.

9.5.2 Односи со јавност

Постојаната двонасочна комуникација со јавноста за Комората претставува обврска, но и предизвик. Односите со јавноста Комората ги третира како процес во кој континуирано вложува капацитети. Сепак во правец на темелно, детално и долгорочно планирање, Комората ќе назначи лице за односи со јавност, односно портпарол и ќе дефинира редовни активности со медиумите на квартално ниво.

Обврската за планирање, организирање и реализирање на севкупните односи со јавноста на Комората на РМ за приватно обезбедување ќе ја извршува назначено лице за односи со јавноста. Односите со јавност на Комората ќе бидат водени во правец на обезбедување максимална ефикасност, а особено преку:

- редовен брифинг на медиумите за планот и програмата за работа на Комората за тековната година, за одржани семинари, обуки итн.,
- одржување посебен прес за кампањата Денови на приватно обезбедување,
- неформални состаноци со претставници на медиумите во форма на работен ручек или друг настан, кој ќе обезбеди атмосфера на поблиско запознавање и дружење меѓу претставниците на медиумите (пред се новинарите кои директно го следат секторот приватно обезбедување) и претставници од органите на управување на Комората итн.

9.5.3 Градење доверба

Комората на Република Македонија при креирање на политиките на делување и градење на доверба ќе ги зема во предвид релевантните научни сознанија. За таа цел во периодот 2016-2020 со сопствени капацитети, или преку независни агенции, научни институти, експерти и здруженија ќе бидат спроведени специјализирани и наменски истражувања за приватното обезбедување, особено перцепцијата и јавното мислење за дејноста и вршителите на истата. Таквите истражувања ќе утврдат ставови, мислења и оценки за приватната безбедност, нивото на познавање на обрските на приватното обезбедување и задачите за заштита, што пак, ќе придонесе при утврдувањето на приоритетите за натамошното делување на Комората и нејзините членки.

Во правец на информирање на граѓаните за безбедноста во конкретни сфери на нивното живеење и работење, Комората ќе иницира едукативни и промотивни активности, ќе изработи печатени рекламни материјали, брошури, флаери и др., каде ќе се изложуваат корисни информации за превенција, заштита и самозаштита, инсталација на опрема (безбедносни врати, камери за видео надзор, алармни системи) и препораки за постапување во случај на провала, кражба и други загрозувања во куќа или стан (пожар, поплава, земјотрес и др).

9.5.4 Општествена одговорност

Општествената соработка е интегрален дел од современите активности во сите сфери, која се карактеризира со комплексност и се однесува на сите инволвирани субјекти. Политиката на општествена одговорност на Комората се темели на етичко работење и желба да се помогне во создавање на подобро опкружување за вработените, соработниците и пошироката општествена заедница, за остварување на добри деловни резултати и висок степен на одговорност кон животната средина. Истата ќе се реализира на социјален план односно со ангажирање во заедницата, филантропски активности, хуманитарни акции, донации, волонтерство, градење на локални капацитети, вложување во градење на добри односи и соживот итн.

Придонесот кон подобрување на квалитетот на животот на целата заедница, за Комората на РМ за приватно обезбедување ќе остане една од најзначајните цели и насоки во работењето и донесувањето на деловните одлуки.

10. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА СТРАТЕГИЈАТА

Задачите на оваа Стратегија, во суштина се чекори кон операционализација на востановените цели на Стратегијата и се состојат во преземање мерки и активности со кои истите ќе се постигнат. Деталните задачи се всушност нотирани во Акцискиот план кон оваа Стратегија.

Сепак, во поширока смисла на зборот се издвојуваат следните задачи:

1. Актуелизирање на потребата од хармонизација и унапредување на правната рамка во областа на приватното обезбедување и размена на добрите практики, како и на искуства меѓу субјектите од безбедносниот сектор;
2. Утврдување на критериуми за квалитет на услугата кои натаму би требало да се инкорпорираат во соодветни акти донесени од надлежните органи и тие да се преточат во пракса;
3. Предлагање на конкретни решенија за воспоставување на систем на гаранција на квалитет на услугата кон корисниците на услугите;
4. Креирање на предлози за конкретни мерки на поврзување на субјектите од јавниот, државниот и граѓанскиот сектор;
5. Предлози за подигнување на свеста во јавноста за превентивниот карактер на приватното обезбедување;
6. Предлог и развој на соодветен концепт за континуирана обука на работниците за приватно обезбедување,
7. Развивање план за долгорочно искористување на научно-стручните можности и капацитети во Република Македонија и продолжување на соработката со образовните институции;
8. Востановување на механизми и решенија за ургентно адресирање на проблемот со дефицитот на работна сила;
9. Унапредување на соработката во насока на проширување на дејноста во области кои се ексклузивна надлежност на јавниот сектор преку креирање на предлози за јавно-приватни партнерства со полицијата и другите државни институции, регионалните и меѓународните организации;
10. Планирање и реализација на активности во правец на подготвување на услови за идно идентификување на национална критична инфраструктура со јасно дефинирана улога на дејноста приватно обезбедување;
11. Востановување на механизми за развој на односите со јавноста и креирање политики за градење доверба;

11. ИНСТИТУЦИОНАЛНА ПОДДРШКА И МОНИТОРИНГ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА СТРАТЕГИЈАТА

Целите на оваа Стратегија ќе се реализираат во пет годишен период од 2016 година до крајот на 2020 година. Спроведувањето на специфичните мерки на Стратегијата ќе биде овозможено преку усвојување на Акциски план од страна на Комората, во кој детално се предвидени активностите за периодот 2016-2018, додека пак, активностите за периодот 2018-2020 година ќе бидат детално развиени по оценувањето на претходно спроведените активностите.

Главни субјекти кои ќе се залагаат за исполнување на начелата, целите и мерките наведени во овој стратески документ се вршителите на дејност приватно обезбедување и Комората на Република Македонија за приватно обезбедување.

Комората ќе биде одговорна за директното спроведување на активностите, при што за завршените активности ќе се изготвуваат финални извештаи кои ќе бидат доставувани до Управниот Одбор на Комората, Собранието на Комората, Министерот за внатрешни работи на Република Македонија, сите засегнати страни и до медиумите.

Спроведувањето на активностите предвидени во рамките на оваа Стратегија редовно ќе се евалуира, на годишно ниво од страна на Надзорниот Одбор на Комората.

Финансирањето на спроведувањето на мерките од оваа Стратегија ќе се реализира од средства на Комората на Република Македонија за приватно обезбедување, а дополнително ќе бидат преземени активности во насока на анимирање европски или други невладини фондови, вклучување на меѓународни организации односно примена на механизми за поефикасни и долгорочно одржливи резултати.

12. АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА СТРАТЕГИЈАТА ЗА РАЗВОЈ НА ПРИВАТНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ